
CULTUURRAAD
VOOR DE
NEDERLANDSE CULTUURGEMEENSCHAP

Zitting 1975-1976

Nr. 1

HANDELINGEN

Openingsvergadering van dinsdag 21 oktober 1975

INHOUDSOPGAVE

BERICHTEN VAN VERHINDERING Afwezig met kennisgeving, blz. 2	ONTWERPEN VAN DECREET Indiening en verzending, blz. 6
OPENING VAN DE GEWONE ZITTING 1975/1976 Door de heer M. Vanhaegendoren, oudste lid in jaren, blz. 2	VOORSTELLEN VAN DECREET Indiening en verzending, blz. 6
BENOEMING VAN HET VAST BUREAU Het aftredend bureau wordt opnieuw verkozen. Sprekers: de heren J. Henckens, W. Jorissen; blz. 2	MEDEDELING VAN DE REGERING Indiening, blz. 6
TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER, blz. 3	VOORSTEL VAN RESOLUTIE Indiening en verzending, blz. 6
WENSEN VOOR SPOEDIG HERSTEL Aan de heer B. Van Hoorick, blz. 5	SPOEDVRAAG (R.v.O. art. 52, nr. 2, c) van de heer A. Laridon tot de Minister van Nederlandse Cultuur in verband met een incident op het congres lokale televisie te Oostende, blz. 6
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN Goedkeuring van de ontwerp-agenda, blz. 5	NOTA WETENSCHAPSBELEID ingediend door de heer G. Geens, Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid - 126 (1974-1975) - Nr. 1. Mededeling van de Regering en bespreking. Sprekers: de heren G. Geens, Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid, W. Calewaert, M. Vanhaegendoren, F. De Bondt, L. Van Geyt; blz. 6
COMMISSIES Samenstelling, blz. 5 Wijziging onder de plaatsvervangende leden, blz. 5	REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN Spreker: de heer M. Coppieters, blz. 25
BOODSCHAPPEN Van de Kamer, de Senaat, de Conseil régional wallon, de Vlaamse Gewestraad, blz. 5 Jaarverslag van de Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Brusselse Agglomeratie, blz. 5	SCHRIFTELIJKE VRAGEN EN ANTWOORDEN (R.v.O. art. 51), blz. 26
	VERBETERING, blz. 26

VOORZITTER :
de heer M. VANHAEGENDOREN,
oudste lid in jaren

Mevrouw W. Demeester-De Meyer, en de heer J. Vandemeulebroucke, de twee jongste leden van de Raad, nemen als voorlopig secretaris plaats aan het bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

De vergadering wordt geopend om 14.05 uur.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

De Voorzitter: Dames en Heren, berichten van verhindering zijn ingekomen van de leden:

0. Demey, P. De Vlies, M. Vandenhove, B. Van Hoorick, M. Verlackt-Gevaert, F. Wijnen, gezondheidsredenen ;

H. De Bruyne, E. De Facq, L. De Grève, P. De Keersmaeker, L. Delepierre, R. Hulpiau, H. Leynen, L. Martens, W. Martens, B. Van Hoeylandt, 0. Van Ooteghem, M. Van de Wiele, buitenslands; **J. Van Elewyck, A. Verspeeten, A. Vlerick,** ambtsverplichtingen;

P. Dhondt-Van Opdenbosch, familieverplichtingen.

De heer Eerste Minister is weerhouden op de Benelux Ministerconferentie en heeft mij uitdrukkelijk gevraagd hem voor zijn afwezigheid in deze vergadering te willen verontschuldigen.

OPENING VAN DE GEWONE ZITTING 1975/1976

De Voorzitter: Dames en Heren, de vergadering is geopend.

De Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap komt heden van rechtswege bijeen krachtens artikel 6 van de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de Cultuurraden.

Ik verklaar de gewone zitting 1975-1976 voor geopend.

Eens te meer is het mij gegund, bij de opening van deze zitting, mijn waardering uit te spreken voor de aftredende Voorzitter en mijn dank en waardering te richten tot het personeel van het secretariaat dat in moeilijke omstandigheden zijn arbeid moet verrichten. **(Applaus)**

BENOEMING VAN HET VAST BUREAU

De Voorzitter: Aan de orde is de benoeming van het vast bureau.

— Het aftredend bureau was als volgt samengesteld :

Voorzitter: de heer Bascour;

Eerste ondervoorzitter: de heer Leo Vanacere ;

Tweede ondervoorzitter : de heer Rombaut ;

Derde ondervoorzitter : de heer Vanhaegendoren ;

Vierde ondervoorzitter : mejuffrouw Godelieve Devos ;

Secretarissen: de heren Van Hoorick, Lindemans, Coens.

— Mag ik even herinneren aan artikelen 3, 8, nrs. 1 en 5, en 9 van het Reglement van Orde ?

Artikel 3 : „De Raad benoemt bij afzonderlijke stemming, voor een zitting, zijn voorzitter. Vervolgens benoemt hij, bij stemming op een afzonderlijke lijst, een eerste, een tweede, een derde en een vierde ondervoorzitter en drie secretarissen. De Raad kan het aantal ondervoorzitters en het aantal secretarissen vermeerderen of verminderen.”

Artikel 8, nr. 1 : „Alle benoemingen en voordrachten waartoe de Raad overgaat, geschieden bij geheime stemming en bij volstreckte meerderheid. Wanneer bij de eerste stemming de volstreckte meerderheid niet is behaald, heeft een tweede stemming plaats tussen de twee kandidaten die de meeste stemmen hebben behaald en hun kandidaatstelling handhaven.”

Artikel 8, nr. 5 : „Indien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, worden de kandidaten voor verkozen verklaard .”

Artikel 9 : „Benoemingen door de Raad te doen uit zijn leden geschieden volgens de evenredige vertegenwoordiging van de politieke fracties.”

De Voorzitter: Vraagt iemand het woord omtrent de benoeming van het vast bureau?
De heer Henckens heeft het woord.

De heer J. Henckens: Mijnheer de Voorzitter! In overleg onder de fractievoorzitters stellen wij voor dat het uittredend bureau integraal zou worden herkozen. **(Applaus op alle banken)**

De Voorzitter: Dames en heren, uit het applaus meen ik te mogen opmaken dat er geen andere voorstellen zijn inzake de benoeming van het vast bureau.

De heer Jorissen heeft het woord.

De heer W. Jorissen : Mijnheer de Voorzitter ! Wij zijn het uiteraard eens 'dat het vroegere bureau opnieuw wordt verkozen, maar in aansluiting op

de verdiende hulde die u heeft gebracht aan het personeel zou onze fractie een vraag willen stellen.

Onze fractie verheugt zich over het feit dat de Franstalige Cultuurraad thans degelijk gehuisvest is, en een eigen ingang langs de Wetstraat heeft. Wij wensen te vernemen hoever het staat met de huisvesting van het secretariaat van de Nederlandse Cultuurraad. Wij zouden graag hebben dat het vast bureau ons op een van de volgende vergaderingen — en liefst op de volgende vergadering — daarover uitleg zou verstrekken. (**Applaus op de banken van de Volksunie en op talrijke andere banken**)

De Voorzitter: Dames en Heren, uiteraard komt het niet toe aan het voorlopig bureau daarop een antwoord te geven. Het voorlopig bureau kan zich alleen bezighouden met de benoeming van het vast bureau. Ik zal de vraag van de heer Jorissen doorgeven aan het vast bureau.

Ik constateer de eenstemmigheid van de fracties omtrent de verdeling van de ambten in het vast bureau.

Daar het aantal kandidaatstellingen voor elk ambt in het bureau gelijk is aan het aantal te begeven ambten, en overeenkomstig art. 8, nr. 5 van het Reglement van Orde, verklaar ik verkozen:

tot voorzitter van de Raad: de heer **Bascour** (**Applaus op alle banken**)

tot eerste ondervoorzitter: de heer **Leo Vanackere** (**Applaus op alle banken**)

tot tweede ondervoorzitter: de heer **Rombaut** (**Applaus op alle banken**)

tot derde ondervoorzitter: de heer **Vanhaegendoren** (**Applaus op alle banken**)

tot vierde ondervoorzitter: mejuffrouw **Godelieve Devos** (**Applaus op alle banken**)

tot secretarissen: de heren **Van Hoorick, Lindemans, en Coens** (**Applaus op alle banken**).

Het vast bureau van de Cultuurraad is aldus samengesteld en ik verzoek de voorzitter en twee secretarissen aan het bureau plaats te nemen.

(De heer Vanhaegendoren verlaat de voorzitterszetel. — De heer Bascour, Voorzitter, neemt plaats in de voorzitterszetel. — De heren Lindemans en Coens, nemen plaats aan het bureau.)

TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER

De Voorzitter: Dames en Heren, in de eerste plaats dank ik de heer Vanhaegendoren, voor de waardigheid en de vlotheid waarmee hij eens te meer de eerste werkzaamheden van de nieuwe zitting heeft geleid. Mijn dank gaat eveneens naar degenen die wij sinds enkele tijd in deze

vergadering zijn „paranimfen” plegen te noemen, een woord waarover wij wel eens het oordeel van de Raad voor Taaladvies zouden willen horen.

Ik wil ook uit naam van het bureau en van mezelf oprechte dank betuigen aan al de leden van de Cultuurraad voor het herhaalde blijk van vertrouwen dat deze herverkiezing voor ons betekent.

Het is niet mijn bedoeling, Dames en Heren, andermaal uitvoerige beschouwingen te wijden aan het werk dat wij tijdens de vorige zitting hebben gepresteerd. Het Bureau en de leden van de Raad hebben er met voldoening akte van genomen dat tijdens de vakantieperiode heel wat decreten in het staatsblad zijn gepubliceerd.

Allen kijken wij nu, met vertrouwen en ongeduld, uit naar de uitvoeringsbesluiten zodat de verwachtingen die de werkers op het culturele veld in de cultuurautonomie hebben gesteld, nu spoedig in vervulling kunnen gaan. Evenmin wil ik het hebben over de nieuwe behuizing voor de diensten van het secretariaat die over een paar maanden eindelijk zal beschikbaar zijn en waardoor de sterk uitgebreide personeelsstaf van de Raad het groeiend aantal hem opgedragen taken in de beste omstandigheden zal kunnen uitvoeren.

Ik wil, Dames en Heren, van deze gelegenheid gebruik maken om enkele beschouwingen te wijden aan de problemen van de samenwerking op cultureel gebied van de Nederlandse cultuurgemeenschap in België met Nederland. Ik ontveins mij niet dat dit een bijzonder moeilijk onderwerp is, sinds Groen Van Prinsterer zelfs in 1831 schreef dat voor een verwijderd tijdstip het denkbeeld der Nederlandse verwantschap niet geheel opgegeven hoefde te worden. Mag men aannemen dat het bedoelde verwijderd tijdstip in elk geval genaderd is? Het voornaamste feit is ongetwijfeld, dat in de jaren zeventig van de twintigste eeuw, voor de staatsrechtelijk erkende Nederlandse cultuurgemeenschap in België, het Vlaamse cultuurparlement, het instrument kan zijn of de instrumenten kan scheppen om vorm te geven, niet alleen aan de loutere culturele samenwerking met de staat aan onze noordergrens, maar ook en vooral aan het veel verder reikend ideaal van een culturele integratie, integratie, het magische woord waarmee de onvergetelijk ke Julien Kuypers de Belgisch-Nederlandse culturele samenwerking een ziel wilde geven.

Laat het dan zijn dat de hoge verwachtingen die de vlaamsgezinden ten opzichte van de steun uit het noorden steeds hebben gekoesterd niet altijd van realisme en een enkele maal wel van zelfoverschatting hebben getuigd, het blijft een feit dat Vlaanderen bij zijn emancipatiestrijd boven de Moerdijk niet steeds voldoende het begrip heeft gevonden waarop het dacht te mogen rekenen. Resultaten van recent historisch onderzoek

en rijper geworden politiek inzicht van de Vlamingen laten ons nu toe in dat opzicht veel te begrijpen.

Zo erkennen wij graag dat er in al die jaren in Nederland een beperkte maar toch vrij invloedrijke groep van mensen — meest prominenten — de betekenis van de Vlaamse beweging begreep en belang hechtte aan de samenwerking op cultureel gebied met de Vlamingen. Stromingen, gebeurtenissen en zomeer liggen voor het grijpen. Denken we maar aan de Nederlandse congressen en aan de eenheid van spelling die rond het woordenboek der Nederlandse Taal, de eerste grote vrucht van de culturele samenwerking, reeds in 1865 tot stand kwam.

Is het nodig eraan te herinneren dat de spellingproblematiek onder meer als factor van culturele integratie van kapitaal belang blijft en tot de bevoegdheid van onze Cultuurraad behoort?

In een periode waarin het terrein van het culturele werk hoofdzakelijk betreden werd door idealistische wroeters en doorzetters kon het niet anders of de actie voor de culturele samenwerking werd hoofdzakelijk gevoerd in het kader van verdienstelijke particuliere organisaties en instellingen. Strakke organisatie was er overigens niet bij de 32 Nederlandse Taal- en Letterkundige congressen die van 1849 tot 1912 afwisselend in noord en zuid werden gehouden. Men waant te dromen als men sommige desiderata leest die er omstreeks 1860 reeds werden geuit: de oprichting van een Algemene Nederlandse Academie voor Literatuur en Wetenschappen, het probleem van de studiebeurzen voor Vlaamse studenten aan de Nederlandse universiteiten en omgekeerd, de wederkerige geldigheid van diploma's.

Uit de congressen kwam ook het Algemeen Nederlands Verbond tot stand waarmee delegaties van de Cultuurraad reeds vruchtbare informele gesprekken heeft gevoerd.

De jaren tussen beide wereldoorlogen waren ingevolge de bekende gebeurtenissen eerder jaren van stilstand.

Op het officiële niveau is het alleszins alleen maar gekomen tot het verdrag betreffende de intellectuele toenadering tussen België en Nederland van 1927.

De situatie na de oorlogsjaren bracht een keerpunt toen, op 16 mei 1946 het Belgisch-Nederlands cultureel verdrag werd ondertekend. De doelstelling van het nieuwe cultureel akkoord luidde:

„Door bestendig contact tussen beide partijen, de goede betrekkingen tussen beide landen op gebied van Onderwijs, Wetenschap en Kunst op een hechte basis te grondvesten en te ontwikkelen”.

Het zou ons te ver leiden als we hier een inventaris zouden maken van wat in het kader van het akkoord is tot stand gekomen. Beperken wij ons

tot de vaststelling dat sinds de ondertekening tienduizenden vrouwen en mannen uit Noord en Zuid zijn betrokken bij activiteiten die erdoor mogelijk zijn geweest. Toch kunnen wij er niet omheen te wijzen op bepaalde belangrijke instellingen en initiatieven die er in dit kader zijn gekomen: de regeling van de Vlaamse medewerking aan de redactie van het Woordenboek der Nederlandse Taal, de oprichting van de gemeenschappelijke stichting voor de Nederlandse Lexicologie en Thesaurus, de algemene conferentie der Nederlandse Letteren en de gemeenschappelijke driejaarlijkse prijs van de Nederlandse Letteren. Na veel vruchteloze pogingen werd eveneens, dank zij de samenwerking in het kader van het akkoord, het Nederlands als facultatief studievak in het middelbaar onderwijsprogramma in Frankrijk opgenomen.

Reeds op het einde van de jaren vijftig rees de vraag naar de toekomst van de culturele samenwerking, onder meer onder impuls van Julien Kuypers en onder die van de Nederlandse voorzitter Reinink bracht de gemengde commissie in 1962 een plechtig advies uit aan de beide regeringen, de Belgisch-Nederlandse culturele samenwerking in de naaste toekomst.

Dit advies bepleitte „een hechte vorm van integratie tussen Noord en Zuid door het scheppen van een klimaat waarin deze beschaving, ongehinderd door staatsgrenzen, gemeenschappelijke structuren en organen kan opbouwen, die tegelijkertijd de uitbeelding van haar eenheid en instrumenten van haar ontwikkeling zijn”.

Het advies hield tevens een pleidooi in voor gemeenschappelijke culturele samenwerking van België en Nederland in het buitenland en de uitstraling van de Nederlandse Cultuur onder meer via een daartoe op te richten Hoge Raad.

Het is een feit dat de door dit advies gewekte verwachtingen niet alle in vervulling zijn gegaan, maar niettemin een positieve uiting tot de gewenste politiek geweest zijn. Bovendien kan men vaststellen dat het particuliere initiatief tevens een belangrijke bijdrage is blijven leveren. Om mij tot een paar voorbeelden te beperken vermeld ik de Groot-Kempische cultuurdagen en het zeer degelijk tijdschrift *Ons Erfdeel*. Positief is ook de samenwerking tussen de Nederlandse en Belgische TV- en radionetten.

Zal men het nu van mijnentwege voorbarig optimisme noemen als ik vaststel dat er opnieuw vaart zit in de beweging voor integratie? Op 4 februari toch hebben onze ministers van Nederlandse Cultuur en van Nationale Opvoeding samen met de Nederlandse ministers van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en van Onderwijs en Wetenschappen besloten tot initiatieven die veel hoop wettigen en die van onze zijde door de Cultuurraad en ik hoop ook door Parlementair Nederland nauwlettend zullen wor-

den gevolgd omdat zij tot vergaande praktische resultaten moeten leiden.

Thans bestaan er ook permanente contacten tussen de Cultuurraad en de Staten-Generaal met het oog op een geregelde uitwisseling van informatie tussen wetgevende instellingen.

De hartelijke sfeer waarin de eerste gesprekken tussen de Nederlandse delegatie en die van onze Cultuurraad tot dusver zijn verlopen, stemt ons hoopvol.

Uit dit jaar bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediende toelichtingen bij de verschillende begrotingen blijkt eveneens een groeiende aandacht voor de concrete problemen van de culturele integratie.

Mag ik eindigen met de treffende vaststelling van onze collega Leo Vanackere op de jongste Frans-Vlaamse cultuurdagen te Waregem, dat de regionale bewustwording in zoveel grensgebieden van Europa een unieke kans biedt die wij moeten aangrijpen, de uitstraling van onze Nederlandse Cultuur in dit éénwordend Europa ten bate.

En hiermee verklaar ik de Raad voor samengesteld. Hiervan zal kennis worden gegeven aan de Koning, de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat en de Conseil culturel de la Communauté culturelle française. **(Applaus op alle banken)**

WENSEN VOOR SPOEDIG HERSTEL

De Voorzitter: Onze gedachten gaan naar de heer Bert Van Hoorick, de zopas opnieuw benoemde secretaris van de Raad, die wegens ziekte de vergadering niet kan bijwonen en die wij een spoedig geheel herstel toewensen. **(Applaus)**

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

Goedkeuring van de ontwerp-agenda

De Voorzitter: Nu het vast bureau is benoemd, ben ik zo vrij u, zoals aangekondigd op de ontwerp-agenda, namens dit bureau voor te stellen de behandeling aan te vatten van de punten die op deze agenda voorkomen.

Is de Raad het daarmee eens ? **(Instemming)**
Aldus is besloten.

COMMISSIES

Samenstelling

De Voorzitter: Mag ik er tevens de aandacht van de Raad op vestigen dat, overeenkomstig artikel 10, nr. 2, van het Reglement, de commissiebureaus zoals de commissies zelf, voor de duur van een zittingsperiode zijn samengesteld.

Zulks in afwijking van de in Kamer en Senaat ter zake geldende regel.

— **Ter kennisgeving.**

Wijziging onder de plaatsvervangende leden

De Voorzitter: Op voorstel van de C.V.P.-fractie moge ik volgende wijziging voorstellen: in de Commissie voor Onderwijs de heer Akkermans te vervangen door de heer Monard.

Is de Raad het daarmee eens ? **(Instemming)**
Aldus is besloten.

BOODSCHAPPEN

De Voorzitter :

— Bij brief van 14 oktober 1975 deelt de Voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers mede dat de Kamer van Volksvertegenwoordigers ter vergadering van 14 oktober 1975 voor samengesteld werd verklaard.

— Eveneens bij brief van 14 oktober 1975 deelt de Voorzitter van de Senaat mede dat de Senaat ter vergadering van 14 oktober 1975 voor samengesteld werd verklaard.

— Bij brief van 17 juni 1975 deelt de Voorzitter van de Conseil régional wallon mede dat voornoemde Raad op 4 juni 1975 een met redenen omklede motie betreffende het ontwerp tot wijziging van de huisvestingscode voor het Waalse gewest heeft aangenomen.

— Bij brieven van 19 juni 1975 deelt de Voorzitter van de Vlaamse Gewestraad mede dat voornoemde Raad op 5 juni twee met redenen omklede moties betreffende de bestemming van de begrotingskredieten voor het begrotingsjaar 1975 die de uitgaven moeten dekken van het gewestelijk beleid dat in het Vlaamse gewest zal worden gevoerd, en een met redenen omklede motie betreffende de beleidsmiddelen voor de stadskernherwaardering in Vlaanderen heeft aangenomen.

— Bij brieven van 2 juli 1975 deelt de Voorzitter van de Conseil régional wallon mede dat voornoemde Raad op 13 juni 1975 een met redenen omklede motie betreffende de erkenning van de diensten voor gezinszorg en bejaardenhulp en de subsidiëring van die diensten, een met redenen omklede motie betreffende de verbetering van de huisvesting in Wallonië en een met redenen omklede motie betreffende het voorontwerp van Waalse gewestelijke begroting voor het begrotingsjaar 1975 heeft aangenomen.

— Overeenkomstig artikel 3 van het decreet van 25 juli 1974 tot het waarborgen van de rechten van de Nederlandstalige ideologische en

filosofische strekkingen in Brussel-Hoofdstad heeft de Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Brusselse agglomeratie op 30 september 1975 haar eerste jaarverslag bij de Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap ingediend. Dit verslag ligt ter inzage op het secretariaat van de Raad.

ONTWERPEN VAN DECREET

Indiening en verzending

De Voorzitter: De volgende ontwerpen van decreet werden ingediend en naar de bevoegde commissie verzonden :

- Ontwerpen van decreet houdende begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1976:
Sector Volksgezondheid en Gezin - 4 - V/1 (1975-1976) met bijlage.
Sector Landbouw - 4 - VI/ 1 (1975-1976) met bijlage.
- Ontwerpen van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1975 :
Sector Volksgezondheid en Gezin - 5 - V/1 (1975-1976).
Sector Landbouw - 5 - VI/1 (1975-1976).
- Ontwerp van decreet tot erkenning en subsidiëring van de Nederlandstalige koepelorganisaties voor beleidsvoorbereidend overleg in de sector sociaal-cultureel werk voor volwassenen - 124 (1974-1975) - Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.
- Ontwerp van decreet houdende oprichting van een Hoge Raad voor de Volksontwikkeling - 125 (1974-1975) - Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verzending

De Voorzitter: De volgende voorstellen van decreet werden ingediend en naar de bevoegde commissies verzonden :

- Voorstel van decreet van de heer **H. Adriaensens** C.S. houdende erkenning en subsidiëring van initiatiefnemende groepen, verenigingen of instellingen voor lokaal open jeugdwerk.
Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.

- Voorstel van decreet van de heer **M. Vanhaegendoren** houdende regeling van de aanwerving van personeel en het verlenen van opdrachten door overheidsdiensten en door natuurlijke personen of rechtspersonen die onder de toepassing vallen van art. 1, § 1-2° van de wet op het gebruik van de talen in bestuurszaken van 2 augustus 1963 - 122 (1974-1975) - Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor taalwetgeving en taalbeheersing.
- Voorstel van decreet van de heer **C. De Clercq** houdende goedkeuring van het Europees handvest "Sport voor allen", aangenomen te Brussel op 21 maart 1975 door de eerste conferentie van Europese ministers verantwoordelijk voor de sport - 123 (1974-1975) - Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.
- Voorstel van decreet van juffrouw **C. Smitt** C.S. houdende de rijkssubsidieregeling voor het Nederlandstalig buurtwerk.
Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.

MEDEDELING VAN DE REGERING

Indiening

De Voorzitter: De volgende mededeling van de Regering werd ingediend :

- Nota Wetenschapsbeleid van de heer **G. Geens**, Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid - 126 (1974-1975) - Nr. 1.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Indiening en verzending

De Voorzitter: Het volgende voorstel van resolutie werd ingediend en naar de bevoegde commissie verzonden :

- Voorstel van resolutie van de heer **J. Vandemeulebroucke** houdende oprichting van een werkgroep vakantiespreiding.
Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.

SPOEDVRAAG (R.v.O. art. 52, nr. 2, c) van de heer A. Laridon tot de Minister van Nederlandse Cultuur in verband met een incident op het congres lokale televisie te Oostende.

De Voorzitter : Dames en Heren ! Aan de orde is de spoedvraag van de heer Laridon tot de Minister van Nederlandse Cultuur in verband met een

incident op het congres lokale televisie te Oostende.

De heer Laridon heeft het woord.

De heer A. Laridon (*op de tribune*): Woensdagavond 1 oktober 1975 waren, willens nillens, de TV-kijkers in hun huiskamer getuige van de openingszitting van het congres betreffende de lokale televisie, dat plaatsgreep in het Kursaal te Oostende.

Uzelf, Mevrouw, als Minister van Nederlandse Cultuur, kwam voor op deze beelden. Aan het wettelijk verbod inzake het uitzenden van televisiebeelden door een lokale vereniging, hebben de organisatoren, gesteund door machtige promotoren, Siemens, Trational Engineering, I.T.T., Ebes enz., zich niet gestoord. Niettegenstaande het koninklijk besluit van 24 december 1966, heeft de Directievereniging voor Lokale Televisieomroep de openingsplechtigheid toch doorgestuurd langs het lokale kabeltelevisienet.

Door deze daad hebben de organisatoren zich doelbewust boven de wet gesteld ten einde van een „de facto” een „de jure” te maken en aldus geprobeerd het koninklijk besluit van 24 december 1966 naar hun hand te zetten.

Het TV-incident werd achteraf, zoals gebruikelijk, goedgepraat. Het zou een technicus geweest zijn die, in het vuur van zijn ijver, de verkeerde toets zou hebben ingedrukt en meteen zou er geen houden meer aan geweest zijn. Alles zou totaal toevallig gebeurd zijn.

Ik vraag mij af of het werkelijk toeval is dat de TV-camera's verbonden waren met een centrale regie die opgesteld stond in de stand van Siemens, of het ook toeval kon genoemd worden dat een andere kabel ook juist naar het dak van het Kursaal liep, meer bepaald naar een paraboolantenne, die gericht wordt naar de Oostendse watertoren waar, ook weer eens toevallig, het hoofdstation van de lokale kabeltelevisievereniging T.V.O., gevestigd is, die bijzonder nauw verwant is met de organisatoren van het congres. Want ik geloof toch dat het zeer naïef zou zijn enige waarde te hechten aan de verklaring van de beheerder-penningmeester van de directievereniging, als zou alles berusten bij een zware vergissing van enkele technici.

Zonder hier vandaag de opportuniteit van de lokale televisie aan de orde te stellen en zonder dieper in te gaan op de gevaren van machtsconcentratie, monopolisering en eventueel ideologische minorisering, die zich in verband met dit nieuwe type van medium stellen, kan niet genoeg de draagwijdte van het incident van 1 oktober 1975 in het Kursaal te Oostende onderstrepen.

Tenslotte gaat het hier over een vorm van machtsmisbruik en het overtreden van de wet waarbij bovendien, indien het door u gewild was,

wat ik niet zou durven veronderstellen, u als Minister, samen met de burgemeester van Oostende, als hoofdvedette heeft gefungeerd, ofwel indien het door u niet gewild was, u beiden als gezagdragers belachelijk werd gemaakt.

In elk geval is het een gevaarlijk precedent en ik zou dan ook willen aandringen op meer waakzaamheid in de toekomst.

Graag vernam ik ook, mevrouw de Minister, welke maatregelen er ingevolge de vermelde wetsovertreding getroffen zijn. (**Applaus bij vele leden**)

De Voorzitter : De Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (*op de tribune*): Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, als antwoord op de dringende vraag van de heer Laridon kan ik het volgende medelen. Wij hebben inderdaad ook tot onze verrassing moeten vaststellen dat de opening van het congres over kabeltelevisie te Oostende rechtstreeks door de organisatoren via de plaatselijke kabeltelevisiemaatschappij werd uitgezonden.

Wij kunnen onmiddellijk bevestigen dat niemand van de organisatoren ons vooraf heeft ingelicht over deze uitzending. Dit bleek ook niet mogelijk omdat volgens de organisatoren en de verantwoordelijke instanties van de kabeldistributiemaatschappij, de uitzending het gevolg was van een „technisch misverstand”.

Deze versie werd inderdaad bevestigd eerst in een mondelinge excuus aan mijn kabinetschef daags na het incident en vervolgens in een brief die ons daarna door de verantwoordelijke instantie van de teledistributiemaatschappij werd toegezonden.

Die brief luidt als volgt:

„Verschillende exposanten hebben van het Congres gebruik gemaakt om hun materiaal bestemd voor lokale televisie te demonstreren.

Niettegenstaande de strenge richtlijnen aan het teveo-personeel gegeven, werd, door een misverstand tussen ons personeel en het personeel van de exposerende firma's, een gedeelte van de plechtigheid op het distributienet van teveo verspreid.

Wij bieden u hierbij onze uitdrukkelijke verontschuldigheden aan voor dit spijtig misverstand, dat uiteraard volledig door omstandigheden buiten onze wil tot stand gekomen is.”

Tot daar de brief.

Het staat het geachte Lid vrij deze uitleg als plausibel aan te nemen of niet. Wat mij betreft was ik nog liever het voorwerp van een „studentikoze stunt” dan van een zogenaamd technisch incident. Nu het om een technisch incident gaat in een zo belangrijke aangelegenheid als de kabelte-

levisie, dan bevestigt dit bij ons de thesise die wij ook tijdens het openingswoord op dat congres duidelijk hebben onderstreept namelijk dat de kabeltelevisie een nieuw medium is dat op geïmproviseerde wijze kan worden ingevoerd.

Tot bewijs van het tegendeel twijfelen wij niet aan de goede trouw van de betrokken teledistributiemaatschappij.

Wij hebben laten verstaan dat dit incident geen precedent kan zijn.

Wij zelf en onze collega van Verkeerswezen en PTT zullen waakzaam toezien dat de wettelijke beschikkingen ter zake stipt worden nageleefd.

De Voorzitter: Het incident is gesloten.

NOTA WETENSCHAPSBELEID ingediend door de heer Geens, Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid – 126 (1974-1975) – Nr. 1

Mededeling van de Regering en bespreking

De Voorzitter: Aan de orde is de Nota Wetenschapsbeleid ingediend door de heer Geens, Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid, en het debat daarover.

De Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid heeft het woord voor een bondige toelichting.

De heer G. Geens, Staatssecretaris voor de Begroting en het Wetenschapsbeleid (*op de tribune*): Mijnheer de Voorzitter, geachte Vergadering! Ik zou vooreerst de Cultuurraad willen danken voor de gelegenheid die mij gegeven wordt om te spreken over het wetenschapsbeleid.

Indien ik hier zou staan in een niet-politieke vergadering om een academische redevoering uit te spreken betreffende het wetenschapsbeleid, dan zou ik ongetwijfeld ingaan op de wereldwijde dimensie die de wetenschap op dit ogenblik heeft genomen en in de toekomst ongetwijfeld nog verder zal ontwikkelen.

In dezelfde gedachtengang zou ik kunnen spreken over de Europese dimensie, de enige trouwens die een land zoals België in staat stelt op doeltreffende wijze te participeren aan de wetenschappelijke ontwikkeling met al haar toepassingen op de verschillende domeinen van het menselijk leven.

Ten slotte zou ik kunnen ingaan op de band tussen de wetenschap enerzijds en de culturele ontplooiing en de sociaal-economische ontwikkeling anderzijds.

Deze thema's heb ik zeer bondig toegelicht in de nota die aan de Cultuurraad werd overgezonden en ik zou daar dan ook niet willen blijven bij stilstaan, want het gaat om een politiek debat. De Cultuurraad is een politieke vergadering en bijgevolg wil ik hier handelen over het wetenschaps-

beleid dat in ons land wordt gevoerd en de weerslag daarvan op de Nederlandse cultuurgemeenschap.

In een dergelijke uiteenzetting zou ik vanzelfsprekend moeten handelen over de verschillende aspecten van het wetenschapsbeleid. Ik weet dat de Cultuurraad belangstelling heeft voor een aantal institutionele vragen rond het wetenschapsbeleid, namelijk betreffende de toepassing van de culturele autonomie op die domeinen waar de Grondwet, krachtens artikel 59bis, aan deze vergadering bepaalde bevoegdheden heeft toegekend, onder meer inzake de aanmoediging van de onderzoekers en de activiteiten van bepaalde wetenschappelijke instellingen.

Ik zal dit echter niet doen omdat de regering op dit ogenblik werkt aan een aantal voorstellen die betrekking hebben op het geheel van deze materie. Deze voorstellen zullen nadien worden overgezonden aan onze wetgevende vergaderingen. Overigens bieden de culturele begrotingen en de begrotingen van nationale opvoeding nu reeds de mogelijkheid om op een aantal belangrijke kwesties in dit verband in te gaan.

Ik zou bij wijze van voorbeeld willen herinneren aan het feit dat reeds verleden jaar de kredieten voor beurzen, toegekend door het Instituut voor het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw, op de culturele kredieten werden ingeschreven, terwijl vanaf 1976 eveneens de overeenkomstige kredieten van het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek in de culturele kredieten zullen worden opgenomen.

Ik zou mij echter willen beperken tot hetgeen in de medegedeelde nota uitvoerig is behandeld, namelijk de participatie van de Nederlandse cultuurgemeenschap aan de wetenschappelijke activiteiten in ons land.

Mijnheer de Voorzitter, geachte Vergadering! Het betreft hier overigens een voor onze cultuurgemeenschap zeer gevoelig punt.

Jaren geleden reeds werd de Vlaamse achterstand op dit gebied vastgesteld en aangeklaagd, precies — en dit is symptomatisch — op het ogenblik dat men tot de ontdekking gekomen was van de nauwe band tussen het wetenschappelijk onderzoek aan de ene kant en de economische ontwikkeling aan de andere kant. Het is trouwens ook op dat ogenblik dat in ons land de spreiding van de universitaire instellingen werd ingezet met al de gelukkige resultaten die deze expansie heeft medegebracht, in weerwil van bepaalde kritiek die wij heden — soms op een ondoordachte wijze — horen.

Ik zou even willen herinneren aan bepaalde retroacten die trouwens in de nota worden opgesomd, namelijk het feit dat in 1967 door mevrouw De Groodt, gewoon hoogleraar aan het R.U.C.A., een studie werd gepubliceerd waaruit bleek dat in het fundamentele onderzoek slechts één derde

van de kredieten naar Nederlandstalige onderzoekers en onderzoeksinstituten ging.

Het is, daarvan uitgaande, dat mijn voorganger, de betreunde heer Theo Lefèvre, in 1969 opdracht heeft gegeven aan een commissie, de zogenaamde „Commissie van de Vier Wijzen”, om de toestand grondig te onderzoeken en om voorstellen te doen op dit vlak.

Dit rapport, ingediend als het rapport van de „Vier Wijzen” bevat een aantal voorstellen, die door de heer Lefèvre werden omgezet in politieke maatregelen, namelijk het inhaalplan 1970-1974, dat bedoeld was om de Vlaamse achterstand op het stuk van het wetenschappelijk onderzoek in een beperkte periode van vijf jaar op te halen.

Welnu de inspanningen, die op dat ogenblik werden geleverd, hadden voor gevolg dat het inhaalplan kon worden teruggebracht tot drie jaren en dat bij het einde van die periode een aantal criteria werden opgesteld die nu nog de verdeling van de kredieten beheersen.

Er is dan een ander punt dat volgens mij belangrijk is in de retroacten, met name de stemming van de wet van 1971 op de financiering van de universitaire instellingen waardoor deze financiering voortaan op een voet van gelijkheid wordt gerealiseerd.

Ik kom dan tot de analyse van de cijfers die in de nota zijn vervat. Ik zal dit op een beknopte en, naar ik hoop, overzichtelijke wijze doen.

Uitgaande van de laatste gegevens, waarvan de uitsplitsing volgens de taalgemeenschappen mogelijk was, worden op dit ogenblik 21,5 miljard wetenschapskredieten beschikbaar gesteld, waarvan de communautaire verdeling kan worden achterhaald. Van deze 21,5 miljard gaan 10,2 miljard — dit wil zeggen 47,5 % — naar de Nederlandse cultuurgemeenschap, of anders uitgedrukt naar de Nederlandstalige onderzoekers en onderzoekinstellingen. Daarentegen gaan 11,3 miljard — of 52,5 % — naar de Franstalige onderzoekers en instellingen. Er is bijgevolg een verschil van 1,1 miljard dat — en hier druk ik op — voor 800 miljoen is toe te schrijven aan de verdeling van de kredieten tussen de universiteiten.

Ziedaar een globaal overzicht: 47,5 % aan Nederlandstalige zijde en 52,5 % aan Franstalige zijde, althans in 1974.

Ik zou nu de verschillende punten opeenvolgend willen behandelen en kom aldus in de eerste plaats tot de kredieten voor de universiteiten, de zogenaamde werkingskredieten.

In 1974 bedroegen die in totaal 11,4 miljard, dit wil zeggen de helft van het globale bedrag van de wetenschapskredieten. Daarvan gingen 46,5 % naar de Nederlandstalige instellingen en 53,5 % naar de Franstalige instellingen. Daartegenover is de verdeling van het aantal Belgische studenten in hetzelfde jaar 51 % voor de Nederlandstaligen

en 49 % voor de Franstaligen. Op het eerste gezicht is er ongetwijfeld een discrepantie tussen beide gegevens.

Terloops zou ik toch willen onderstrepen dat de participatie van de Vlaamse jongeren aan het universitair onderwijs, sedert een paar jaar, meer belooft dan de helft van het aantal Belgische studenten. Twee jaar geleden bedroeg het 51 %, thans is het gestegen tot 52 %.

Welke zijn nu de oorzaken van deze discrepantie ? Ten eerste — en dit is zeer belangrijk — gaat het om de aanwezigheid in ons land van een groot aantal buitenlandse studenten, met name 9 500 in het academiejaar 1972-1973 tegen 9 300 verleden jaar. Het cijfer is dus ongeveer gestabiliseerd.

Van deze 9 500 buitenlandse studenten waren er in 1972-1973 — de basis waarop de analyse van de kredieten steunt — 1 700 ingeschreven in de Nederlandstalige instellingen, dit wil zeggen 5 % van het totaal aantal Nederlandstalige studenten. In de Franstalige instellingen daarentegen waren 7 750 buitenlanders ingeschreven of bijna 20 procent van het aantal Franstalige studenten in ons land.

Deze verhoudingen zijn ongeveer dezelfde gebleven maar ik doe u opmerken dat de buitenlandse studenten eveneens in aanmerking komen voor de berekening van de financiering van de universiteiten. U hebt hier bijgevolg een zeer belangrijk element dat de discrepantie tussen de twee cultuurgemeenschappen verklaart. Inderdaad 9 500 buitenlandse studenten correspondeert ongeveer met twee basisuniversiteiten, gezien een basisuniversiteit 5 000 studenten telt.

Een tweede element is het feit, en dat kan niet voldoende worden onderstreept, dat de Nederlandstalige studenten, dus onze eigen jonge mensen, meer dan de Franstalige zich naar goedkopere en kortere studierichtingen oriënteren in die zin dat er meer Nederlandstalige studenten zijn ingeschreven in de studierichtingen waarvoor de Staat minder bijdraagt. U vindt daarvan het detail in de nota op pagina 7, tabel 1.

Ik herinner even aan de belangrijkste cijfers. Op de honderd studenten in de Nederlandstalige instellingen zijn er 49 ingeschreven voor de menswetenschappen, in de zogenaamde alfagroep. Bij de Franstaligen daarentegen is dit slechts 45,8 procent.

In de groep van de exacte wetenschappen daarentegen is het aandeel van de Franstaligen sterker. Van de Nederlandstalige studenten zitten er in deze sector 32 procent, tegenover bijna 35 procent in de Franstalige sector.

In de sector van de geneeskunde, de meest dure, bestaat er eveneens een gebrek aan evenwicht. In de Nederlandstalige instellingen hebben wij 16,9 procent tegenover 17,6 in de Franstalige instellingen.

Dit illustreert duidelijk dat bij de Vlaamse jeugd er verhoudingsgewijze een grotere voorkeur bestaat voor humane en sociale wetenschappen, de zogenaamde menswetenschappen. Deze wegen echter budgettair minder zwaar. Het is een tweede factor die de discrepantie tussen enerzijds de kredieten en anderzijds het aantal studenten verklaart.

Ik kan dit zeer bondig illustreren met één enkel cijfer. De gemiddelde uitgave voor het Rijk per student voor de begroting van 1974 bedroeg in de Franstalige instellingen 147 150 frank terwijl het gemiddelde in de Nederlandstalige instellingen 141 400 frank bedroeg, dus ongeveer 6 000 frank minder.

Ik zeg u dit om te illustreren dat, niettegenstaande het feit dat de financiering van de universiteiten met een nationale wetgeving is geregeld en steunt op dezelfde criteria, ingevolge de studiekeuze en de grote oriëntering naar goedkopere studierichtingen, de kostprijs per student werkelijk in belangrijke mate kan verschillen.

Een ander element speelt in het voordeel van de Nederlandstaligen. Het is uitvoerig uiteengezet in de nota op pagina 7. Ik resumeer. Ingevolge het feit van de minima worden er in ons land meer studenten gesubsidieerd dan er werkelijk aanwezig zijn in de universiteiten.

Welnu, voor de Franstalige instellingen bedraagt dit verschil 10 %, dit wil zeggen dat 110 studenten worden gefinancierd terwijl er in feite slechts 100 aanwezig zijn, terwijl in de Nederlandstalige instellingen deze verhouding 114 is, wat erop neerkomt dat 114 studenten worden gesubsidieerd tegenover 100 subsidieerbare studenten.

Het verschil spruit voort uit het feit dat voor de Vrije Universiteit Brussel een minimum van subsidiëring werd vastgesteld voor een aantal studenten dat aanzienlijk hoger ligt dan het feitelijk aantal. Dit is eveneens het geval voor de Universitaire Instelling Antwerpen en was ook het geval voor het Limburgs Universitair Centrum dat in 1972-1973 nog slechts in zijn aanvangsjaar stond, maar dat op dit ogenblik een dergelijke ontwikkeling heeft gekend dat het aantal aanwezige studenten hoger ligt dan het minimum op grond waarvan deze instelling tot nog toe werd gesubsidieerd.

Wanneer ik dus deze elementen samenvat kom ik tot een afdoende verklaring van deze gegevens, wat niet wil zeggen dat wij de participatie van de Nederlandstalige jeugd aan het universitair onderwijs als voldoende bevredigend kunnen beschouwen. Integendeel, in het geheel van de Belgische studenten vertegenwoordigen de Nederlandstaligen 52 %, dit is uiteraard een percentage dat aanzienlijk lager ligt dan het aandeel van de Nederlandse jeugdgroep van 18 tot 25 jaar in het geheel van de Belgische jeugd.

Op die manier heb ik het grootste gedeelte van

het verschil van 1,1 miljard toegelicht aangezien, zoals ik straks reeds zegde, dit voor 800 miljoen is toe te schrijven aan de verschillende breedte van de stromen die naar de universiteiten vloeien.

Er is echter een tweede massa van wetenschapskredieten, met name die voor het fundamenteel onderzoek. Het is precies op dit luik dat het inhaalplan van wijlen minister Lelèvre sloeg. Men moet daar een onderscheid maken tussen, enerzijds, het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek dat in hoofdzaak beoogt onderzoekers en jonge assistenten een beurs te bezorgen en, anderzijds, de drie parallele fondsen die in hoofdzaak project-onderzoek financieren.

Welnu, voor het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek werd sedert 1973 de sleutel toegepast waarbij de kredieten worden verdeeld volgens dezelfde verhouding als degene die men vindt tussen het aantal afgestudeerden van de tweede cyclus van de universiteiten, een criterium dat volgens mij volledig verantwoord is. Het gaat hier dus om de jonge afgestudeerden die de tweede universitaire cyclus hebben beëindigd en die bijgevolg kandidaat zijn, althans voor zover ze daartoe de bekwaamheid hebben, om wetenschappelijk onderzoek te verrichten.

De verhouding tussen de Nederlandstaligen en de Franstaligen bedroeg in 1974, op basis van de begrotingscijfers : 50,5 % voor de Nederlandstaligen en 49,5 % voor de Franstaligen, dit wil zeggen dat de fifty-fifty verhouding, waarop destijds werd aangedrongen, werd voorbijgestreefd langs Nederlandstalige zijde. Ik zal daar trouwens straks nog even op terugkomen.

Wat betreft de drie fondsen voor parallele financiering, met name het Fonds voor Fundamenteel Collectief Onderzoek, het Fonds voor Geneeskundig Onderzoek en het Instituut voor Kernwetenschappen, hiervoor wordt eveneens vanaf 1973 een verdeelsleutel toegepast die beantwoordt aan de verdeling van de kredieten voor werkingskosten van respectievelijk de Nederlandstalige en de Franstalige universitaire instellingen.

Ik heb reeds gezegd dat deze verdeling 46,5/53,5 is. Dat is de verhouding die men grosso modo ook terugvindt bij de verdeling van de kredieten voor parallele financiering waarvan 46 % gaat naar de Nederlandstalige en 51 % naar de Franstalige instellingen, terwijl voor 3 % geen communautaire bestemming kan worden opgegeven. Als besluit zou ik willen zeggen dat inzake het fundamenteel onderzoek criteria zijn gevonden die mijns inziens een juiste en eerlijke verdeling waarborgen, met dien verstande dat de elementen die aan de basis daarvan liggen in bestendige evolutie zijn en in die zin spelen dat de Vlaamse onderzoekers, in zover zij enthousiasme kunnen opbrengen voor het wetenschappelijk onderzoek, wel degelijk aan haar trekken kunnen komen.

De derde massa heeft betrekking op het toegepast wetenschappelijk onderzoek. Ik zal hier ongetwijfeld iets bekends vertellen wanneer ik onderstreep dat dit toegepast wetenschappelijk onderzoek in de toekomst uiterst belangrijk zal worden en een steeds groter belang zal krijgen, gelet op de economische situatie waarin wij ons bevinden. Het is inderdaad zo dat dit land zich niet in stand zal kunnen houden en zijn hoge levenspeil verder opvoeren, indien niet langs het toegepast wetenschappelijk onderzoek een grotere productiviteit van onze ondernemingen en van onze arbeid kan worden bereikt.

Welnu, op dit stuk is de toestand uit oogpunt van de communautaire verdeling van de kredieten niet goed te noemen. Bij wijze van voorbeeld — en omdat het hier gaat om de belangrijkste massa der kredieten — neem ik de gelden toegekend aan het Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw.

Een klein gedeelte van deze kredieten is bestemd voor de beurzen aan onderzoekers. Van deze beurzen worden 40 % toegekend aan Nederlandstaligen en 60 % aan Franstaligen. Het gaat om een relatief beperkt aantal aangezien jaarlijks 300 à 400 beurzen worden toegekend, maar het verschil is toch opvallend.

Ik heb mij veroorloofd in de voorgelegde nota een artikel te citeren van professor Deruyttere, prodecaan van de faculteit der Toegepaste Wetenschappen aan de K.U. Leuven en uittredend beheerder van het I.W.O.N.L.

Hij heeft er de aandacht op gevestigd dat er een gebrek is aan Nederlandstalige kandidaten terwijl het percentage van de geslaagden voor de beide taalgroepen ongeveer gelijk is. Volgens professor Deruyttere is er in Vlaanderen nog onvoldoende traditie op dit vlak en moeten meer jongere Vlamingen zich voor het bekomen van de beurs aanbieden.

Een ander gedeelte van het krediet wordt door het I.W.O.N.L. aangewend voor de financiering van belangrijke onderzoeksprojecten en hier is de toestand beter. 58 % van de kredieten voor de landbouw gaat naar projecten in de Nederlandstalige gemeenschap, terwijl ongeveer 37 % gaat naar de Franstalige gemeenschap en 5 % niet nader zijn bepaald. Dit is een vrij normale verhouding aangezien deze bedrijfstak in Vlaanderen belangrijker is dan in Wallonië.

Op het stuk van kredieten voor industrieel onderzoek is de toestand zo dat 42 % naar projecten in de Nederlandstalige gemeenschap, 34 % naar projecten in de Franstalige gemeenschap gaan; een belangrijk gedeelte, met name 24 %, blijft onbepaald. Dit gaat in hoofdzaak naar Brusselse bedrijven en in feite moeten zij dus overwegend als Franstalige projecten worden aangezien.

Er is dan een vierde massa van begrotingskredie-

ten, namelijk de kredieten die worden toegewezen op ministerieel initiatief of door rechtstreekse financiering van het Rijk via wetenschappelijke rijksinstellingen en dergelijke. Van deze kredieten gaat 47 % naar Nederlandstalige en 53 % naar Franstalige speurders. Deze verhouding is andermaal verre van optimaal, maar ik onderstreep hier dat de verdeling aanzienlijk beter is wat de nationale onderzoeksprogramma's betreft en ook voor een aantal wetenschappelijke rijksinstellingen.

Er zijn dan nog de massa's 5 en 6 die betrekking hebben op internationale wetenschappelijke activiteiten en op kapitaaltransferten. Het is evident dat van deze massa's geen communautaire verdeling kan worden opgesteld. Dit zou trouwens van weinig nut zijn.

Uitgaande van deze zeer summiere samenvatting kom ik tot een aantal conclusies. Ik verwijs de leden van de Cultuurraad naar de meer uitvoerige gegevens die in mijn nota werden opgenomen. Het is de bedoeling deze gegevens jaarlijks bij te houden en aan de Cultuurraad mee te delen.

Eerste conclusie: voor de universiteiten en voor het fundamenteel onderzoek bestaan op dit ogenblik wetgevingen, reglementen of verdeelsleutels die gebaseerd zijn op objectieve en evolutieve criteria in die zin dat de normale ontwikkeling en de dynamiek van het wetenschappelijk onderzoek en van de participatie aan het universitair leven in het Vlaamse land ons moeten brengen tot een aanzienlijke overstijging van de fifty-fifty verhouding.

Ik weet dat enkele jaren geleden en misschien nu nog bij een aantal gezagdragers de idee van de fifty-fifty-verhouding blijft bestaan en wordt vooropgesteld als een einddoel. Ik zou een dergelijke verdeling nooit kunnen aanvaarden. Ik vind het veel rechtvaardiger en doeltreffender dat de toepassing van de criteria, zoals zij werden uitgebouwd voor die twee sectoren, ertoe leiden dat de Nederlandstaligen in dit land het rechtmatige gedeelte krijgen van de kredieten voor wetenschapsbeleid.

Er is een tweede luik dat in de toekomst ongetwijfeld aan belang zal winnen, namelijk dit van het toegepast wetenschappelijk onderzoek en daarmee samengaande het onderzoek dat rechtstreeks wordt gefinancierd door de ministers of door de regering in haar geheel. Op dat stuk is er nog een achterstand en de regering en meer in het bijzonder de ministers die rechtstreeks bij het wetenschappelijk onderzoek zijn betrokken, hebben een aantal acties overwogen om deze toestand zo vlug mogelijk recht te trekken.

De derde conclusie houdt verband met het doel van het wetenschappelijk onderzoek in het algemeen.

Ik zou willen uitgaan van het feit dat het weten-

schapsbeleid in de eerste plaats dient om de dynamiek van het wetenschappelijk onderzoek in zijn geheel en de toepassingen daarvan in de economische, sociale en culturele sector te ondersteunen

Wanneer men op dit ogenblik in sommige sectoren een zeker gebrek aan evenwicht vaststelt inzake verdeling van kredieten, dan moet men er rekening mee houden — dit lijkt mij zeer belangrijk — dat de deelneming van de cultuurgemeenschappen aan het onderzoek een dynamisch en voortdurend evoluerend gegeven is, met andere woorden dat men zich niet kan of mag blind staren op een bepaalde momentopname, maar wel dat men meer oog moet hebben voor de evolutie en voor de tendenzen die zich in de evolutie aftekenen.

In dat opzicht wil ik nog enkele cijfers citeren die, niet voorkomen in de nota en die betrekking hebben op de leeftijdenpyramide van het wetenschappelijk personeel tewerkgesteld in de openbare sector. Uit deze leeftijdenpyramide blijkt dat de Nederlandstalige speurders in ons land een veel jongere leeftijds­pyramide hebben, met andere woorden dat deze groep in zijn geheel genomen aanzienlijk jonger is dan die van de Franstaligen.

Onder het aantal onderzoekers van minder dan 30 jaar zijn er 64 % Nederlandstaligen en 36 % Franstaligen; van de onderzoekers van 30 tot 39 jaar zijn 53 % Nederlandstalig, 47 % Franstalig, terwijl bij de onderzoekers van meer dan 40 jaar de verhouding is : 36 % Nederlandstaligen tegenover 64 % Franstaligen. Dit illustreert overduidelijk dat het contingent onderzoekers in Vlaanderen in overwegende mate is samengesteld uit jongere onderzoekers. Dit is een conclusie die voor de hand ligt wanneer men uitgaat van het feit dat de inspanning tot wetenschaps­promotie in ons land vrij recent is, althans voor wat het Vlaamse land betreft. Daaruit blijkt ook dat sommige gebreken aan evenwichten eerder een generatieverschijnsel zijn en dat bijgevolg de basis voor een beter evenwicht in de toekomst nu reeds is gelegd. Trouwens een gedeelte van de ongelijke verdeling tussen de kredieten spruit precies voort uit deze leeftijdenpyramide aangezien de jongere onderzoekers lagere salarisschalen krijgen dan de oudere onderzoekers — zonder dat ik een pejoratieve betekenis aan dit woord „ouderen” wil toekennen. Daaruit blijkt dat de inspanningen tot verbetering en versterking van het wetenschappelijk onderzoek in feite als tegenspeler hebben, de ontwikkeling van de gemeenschap zelf. Beide elementen spelen sterk op mekaar in.

Bij wijze van conclusie wil ik nog onderstrepen dat wij in ons land behoefte hebben aan een wetenschapsbeleid dat inspeelt op de behoeften én van de gemeenschappen én van de gewesten, maar dat zulks geen voorwendsel mag zijn om

ons af te wenden van de internationale inspanningen op het stuk van de wetenschaps­beoefening die op dit ogenblik door heel de wereld heen worden gedaan. Wij hebben er alle voordeel bij dat wij ons op het internationaal niveau trachten te hijsen en te handhaven en dat wij — dit is trouwens door het eerste geconditioneerd — het wetenschappelijk onderzoek ontwikkelen dat aan onze jeugd voldoende kansen zal bieden om op deze weg voort te gaan. Anderzijds moet het wetenschappelijk onderzoek voldoende resultaten opleveren zodat de behoeften en de ontwikkeling van de gemeenschappen zowel als van de gewesten daardoor worden gediend. (**Applaus**)

De Voorzitter : De heer Calewaert heeft het woord.

De heer W. Calewaert : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Staatssecretaris, geachte Collega's ! Wij hebben allen vanzelfsprekend met de nodige belangstelling nota genomen van de gegevens die de heer Geens ons heeft verstrekt in zijn nota „ Wetenschapsbeleid”.

Ik meen dat het nodig en nuttig is een dergelijke nota aan de Cultuurraad voor te leggen en daarover een gedachtenwisseling te kunnen houden. Het is duidelijk dat de heer Staatssecretaris — ik meen terecht — aandacht besteedt aan twee punten: ten eerste, aan de analyse van de communautaire bestemming van de kredieten voor wetenschapsbeleid en ten tweede, aan het wetenschaps en cultuurbeleid waarbij onderstreept wordt dat er in onze huidige gemeenschap steeds een grotere binding ontstaat tussen het wetenschapsbeleid en het cultuurbeleid.

Wat de deelneming van de Nederlandse cultuurgemeenschap aan de wetenschappelijke activiteiten in binnen- en buitenland betreft hebt u aan de hand van uitvoerig — maar ik meen niet steeds zeer duidelijk — cijfermateriaal aange­toond dat er tot 1966 een aanzienlijke Vlaamse achterstand met betrekking tot de verdeling van de overheidskredieten bestond en dat er in 1974 nog steeds een duidelijk gebrek aan evenwicht was.

In dit laatste opzicht is er nog steeds een overwicht van 4,6 % voor de Franstalige cultuurgemeenschap ten opzichte van het totaal van de kredieten van het wetenschapsbeleid, of een minderbesteding van nagenoeg 10 % hetzij 1 miljard 11 miljoen frank ten opzichte van de kredieten voor de Nederlandse cultuurgemeenschap. Dit blijkt uit tabel II van de nota.

In het historisch perspectief wordt in de nota een overzicht gegeven van de oorzaken die in het verleden aan de basis lagen van dit gebrek aan evenwicht en van de maatregelen die intussen werden getroffen om tot een meer billijke verdeling te komen.

Het is — wij zijn het volledig met u eens — een zeer belangrijke verdienste geweest van wijlen minister Theo Lefèvre om door zijn inhaalplan tot een evenredige verdeling van de kredieten voor het fundamenteel onderzoek te komen.

Zoals u in uw nota zegt is er momenteel een verbetering vast te stellen in de feitelijke verdeling van het geheel van de overheidskredieten vergeleken met de toestand van vóór tien jaar. Niettemin blijft er in mijn ogen een grote discrepantie bestaan wat de middelen betreft die voor beide cultuurgemeenschappen ter beschikking worden gesteld en die duidelijk in het nadeel van de Nederlandse cultuurgemeenschap uitvallen.

Mag ik even aan de hand van cijfers — gegevens die ik vanzelfsprekend in uw nota vind — de zwakke punten trachten op te sporen en nadien op basis daarvan een balans maken en kritiek uitoefenen.

Ik zal deze cijfergegevens in een zestal punten bespreken en daarbij geen rekening houden met het laatste punt, door de heer Staatssecretaris daarstraks uiteengezet, in verband met de leeftijdenpyramide.

In de eerste plaats moet ik, in verband met de posten die genoemd worden in de tabellen en in de nota, wijzen op — wat ik zou durven noemen — een belangrijke onzekerheidsmarge in de evaluatie van de beschikbare gelden wanneer het gaat om het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Zelfs wanneer men de meest gunstige verdeelsleutel aanvaardt, blijkt dat onze cultuurgemeenschap steeds het mindere deel krijgt, zodat men gerust mag beweren dat de Vlamingen nog steeds of zelfs nog meer dan vroeger benadeeld worden. Hoewel u in uw nota betoogt dat het slechts gaat om een geringe onzekerheidsmarge, toch kunnen wij ons afvragen of een bedrag van 853 miljoen zo gering is ten opzichte van de 10 042 miljoen die met zekerheid geïdentificeerd worden voor de Nederlandse cultuurgemeenschap. Dit vormt alleszins 8,5 % van de kredieten waarover onze gemeenschap beschikt. Er is hier derhalve geen sprake van onbelangrijkheid maar wel van onduidelijkheid ten opzichte van beide cultuurgemeenschappen.

Tweede opmerking; ongeveer 2 miljard op het totaal van 23 773 miljoen van de begroting voor Wetenschapsbeleid is bestemd voor onderzoekingen van internationale organismen. Dit is eveneens 9 % van de beschikbare gelden. Ook hier zou men dus van een onbeduidend bedrag kunnen spreken. Mijn vraag luidt dan: welk is het aandeel van onze cultuurgemeenschap in deze nationaal uitgetrokken gelden ?

Een derde opmerking houdt verband met de methode, aangewend in de nota, volgens welke de toelagen aan de instellingen die tweetalig zijn uit hoofde van hun nationale functie, worden berekend op basis van het voornaamste diploma

van de wetenschappelijke personeelsleden. Dit is bedoeld als verhouding van de participatie aan de wetenschappelijke activiteit van elke cultuurgemeenschap. Hier dringt zich een duidelijke vraag op; waar vindt men in de nota cijfergegevens omtrent de verhouding van de toegewezen gelden aan deze nationale instellingen ten opzichte van de cultuurgemeenschap. Ik kan die vraag duidelijker formuleren; hoe zit het bij voorbeeld met de verdeelsleutel voor de overheidskredieten verleend aan de Radiobiologie te Mol (Nederlands taalgebied) en aan het Microbiologisch Instituut te Luik (verbonden aan de Université de l'Etat de Liège)? Zij worden immers beide als nationale instellingen beschouwd.

Vierde opmerking. Wat de communautaire verdeling van de werkingskredieten van de universitaire instellingen betreft, ontvingen de Nederlandstalige instellingen tijdens het academiejaar 1972-1973 minder kredieten ondanks het feit dat zij meer gesubsidieerde Belgische studenten hebben. Het spreekt vanzelf dat men kan speculeren — en ik geef toe dat het een moeilijk en ingewikkeld probleem is — op de buitenlandse studenten waarvan het bekend is dat ze overwegend in Franstalige instellingen studeren, op het relatief kleiner aantal Vlaamse studenten tegenover Franstalige die in de duurste studierichtingen zijn ingeschreven, en bovendien op de verhouding tussen het aantal werkelijk bestaande studenten en het aantal gefinancierde studenten, bij toepassing van de wet van 1973.

Uw nota vermeldt niets over een mogelijk inhaalplan voor Nederlandstalige universiteiten en universitaire centra die dan toch uit noodzaak en om demografische overwegingen werden opgericht.

Het is en blijft een feit dat thans meer studenten tot de Nederlandstalige dan tot de Franstalige cultuurgemeenschap behoren en dat de totaliteit van de financiering praktisch omgekeerd is tot deze realiteit. U hebt zoëven gesproken over aantallen Het aantal is een doorslaggevende factor in uw stelling, en ook in de mijne. Bijgevolg meen ik dat wij ook hieraan aandacht dienen te besteden.

Uit tabel II bij uw nota over de verhouding tussen het aantal gefinancierde en financierbare studenten, blijkt dat in het Nederlandstalige gebied meer onvolledige instellingen bestaan dan in het Franstalige gebied, vergeleken met het aantal volledige instellingen. Ligt niet hier misschien de werkelijke oorzaak van het gebrek aan evenwicht dat steeds zal worden bestendig zolang dit niet wordt verholpen ? Ik vraag mij af of op het vlak van de universitaire instellingen een inhaalplan zich niet opdringt om tot een evenredige verdeling van de nationale kredieten inzake wetenschapsbeleid te komen.

Mijn vijfde opmerking, mijnheer de Staats-

secretaris, geldt de verdeling van de fondsen voor fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek. Voor 1974 is er nog steeds een minorisering van de Nederlandstalige instellingen bij vergelijking met de Franstalige. Voor het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek zijn 47 % bestemd voor Nederlandstalige instellingen tegenover 49,2 % voor Franstalige instellingen. Voor de drie geassocieerde fondsen, met name het Interuniversitair Instituut voor Kernwetenschappen, het Fonds voor Collectief Fundamenteel Onderzoek en het Fonds voor Wetenschappelijk Geneeskundig Onderzoek, komt 45,9 % ten goede aan de Nederlandstalige en 50,8 % aan de Franstalige cultuurgemeenschap. Voor het Instituut voor de Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw wordt de toestand op een zeer vage en volgens mij verwarrende wijze aangegeven. Van het aantal beurzen komt slechts 40 % ten goede aan Vlamingen. Van het totaal van de begrotingsmassa gaat nagenoeg een miljard naar industrieel onderzoek waarvan 42 % naar de Nederlandstalige gemeenschap, terwijl een vierde hiervan, dus 250 miljoen, naar de landbouw gaat waarvan 58,2 % naar het Vlaamse landsgedeelte. Relatieveert men dit laatste overwicht van de Nederlandstalige gemeenschap ten overstaan van het totaal van de budgetten, stelt men vast dat voor industrie en landbouw samen slechts 566 miljoen van een totaal van één miljard 244 miljoen aan het Vlaamse landsgedeelte ten goede komen.

Onze zesde opmerking, mijnheer de Staatssecretaris, geldt de onderzoekcontracten en toelagen wat het ministerieel initiatief betreft, evenals de toelagen aan wetenschappelijke rijksinstellingen en geassimileerde instellingen. In uw nota wordt gezegd dat er, — ik citeer — „een meer evenwichtige verdeling bestaat”. Nochtans worden er ons zeer weinig gegevens ter beschikking gesteld om dit te beoordelen. Bedoelt u daarmee dat er een evenwichtige verdeling bestaat met betrekking tot de taalrol van de wetenschappelijk personeelsleden? Indien dit de betekenis mocht zijn van een evenwichtige verdeling, dan kan ik gemakkelijk aantonen dat ook voor deze posten de Nederlandstalige cultuurgemeenschap nog steeds de eisende partij is en blijft, vermits de leidende kaders van deze instellingen overwegend francofoon zijn.

Ziedaar, mijnheer de Voorzitter, zes opmerkingen die ik meen, na een vrij aandachtige lectuur van de nota te mogen en moeten maken. Laat mij toe nu daarover in een drietal punten mijn kritiek te formuleren.

In de eerste plaats meen ik dat wanneer men zich nog steeds beroept op diepliggende sociale oorzaken en historische redenen, voor het overblijvende gebrek aan evenwicht, wij ons daarover

moeten bezinnen. Wanneer verwezen wordt, en ik meen dat er inderdaad naar verwezen mocht en moest worden, naar het toenmalige rapport van de vier wijzen, dan hebben die centraal gesteld dat de ontwikkeling van het fundamenteel en toegepast onderzoek pas vruchtbaar en zinvol gebeurt aan het einde van een heel ontwikkelingsproces. Indien de elementen van die ontwikkeling inderdaad zijn 1° de economische ontwikkeling, 2° het onderwijsstelsel, en 3° de algemene culturele sfeer, dat hebben wij mijnheer de Staatssecretaris, op dit ogenblik, zeker het punt bereikt dat aan al deze eisen voldaan is.

Ik meen te mogen zeggen dat die voorwaarden duidelijk verwezenlijkt zijn. Niemand zal betwisten, primo: dat de industrialisering in Vlaanderen thans meer uitgesproken is dan in Wallonië. Niemand zal, secundo: betwisten, dat er meer Vlaamse studenten dan Waalse studenten zijn. Niemand zal, meen ik, tertio: betwisten dat de algemene culturele sfeer nooit minder vitaal is geweest in het Vlaamse dat in het Waalse landsgedeelte. Wanneer de Franstalige minderheid de hogere ambten in vele Vlaamse ondernemingen bezet en daardoor de noodzakelijke doorstroming van de Vlaamse bekwaamheid belet, dan meen ik, — en dat is juist de taak van de Cultuurraad, — dat de Cultuurraad hier beschermend dient op te treden. Hier ligt dan juist één van de doelstellingen en één van de middelen die de Vlamingen hebben om tegen die minorisering te worden verdedigd. U zegt dat echte wetenschappelijke ontwikkeling onmogelijk zou zijn zonder wetenschappelijke traditie. Ik vrees dat die stelling verkeerd is gesteld. Wetenschappelijke traditie zal ongetwijfeld in bepaalde mate de wetenschappelijke ontwikkeling stimuleren. Maar mag ik dan de vraag stellen: hoeveel jonge Vlamingen hebben de laatste tien jaar, met evenveel competentie als hun Waalse landgenoten, in internationaal verband met succes wetenschappelijk onderzoek gevoerd? Misschien zou het ergens belangrijk zijn toch eens te vergelijken wat op dit ogenblik, ik geef toe dat dit onderzoek nog niet zolang bestaat, aan wetenschappelijke arbeid wordt verricht aan onze Vlaamse universiteiten in vergelijking met wat aan de Franstalige universiteiten wordt gedaan. Noteer wel, ik dring niet aan op een vergelijking op dat stuk dat meer gevoelsmatig is en meer zou kunnen voortspruiten uit wat zichtbaar is en onmiddellijk merkbaar. Maar het is een feit, mijnheer de Staatssecretaris, dat de argumenten die men inroept inderdaad een uitleg zijn voor een vroegere achterstand van de Vlaamse gemeenschap. Dat zijn argumenten die op dit ogenblik geen enkele bewijskracht meer hebben.

Het tweede punt van kritiek betreft de universiteiten. Deze laatste zijn toch centra waarrond het

grootste aandeel van het wetenschappelijk onderzoek zijn verloop kent. Die zijn op dit ogenblik, door de besparingsmaatregelen van overheidswege, sterk bedreigd in hun normale werking. De bezuinigingen zullen zonder enige twijfel weerslag hebben op instellingen die nog in hun aanloopperiode zijn. Ik denk hier onder meer aan de **V.U.B.**, ik denk aan de **U.I.A.** en aan de **L.U.C.** De vraag is of wij door zulke maatregelen niet het gevaar lopen opnieuw in de richting van een Vlaamse achterstand te gaan.

Zouden wij aan geen inhaalplan moeten denken om deze instellingen, die uit demografische noodzaak opgericht werden, in hun voortbestaan te verzekeren en ze niet te gaan aanwenden als een nieuw element voor hernieuwde Vlaamse achterstand ?

Het derde punt van kritiek, mijnheer de Staatssecretaris, betreft het gebrek aan coherentie in ons wetenschapsbeleid.

Er zijn — dat heeft elk van ons toch ergens ervaren — een aantal ministeries die participeren in het beheer ervan, terwijl opvoeding en wetenschap, toch bezwaarlijk van elkaar te scheiden zijn.

Men moet inderdaad in ons land al heel wat ervaring en traditie hebben om in de doolhof van de ministeries zijn weg te vinden naar de bronnen die het wetenschappelijk onderzoek kunnen financieren.

Ik zou willen vragen of de mogelijkheid niet bestaat om eens meer informatie te brengen en op een meer stelselmatige wijze alle mogelijkheden te onderzoeken en voor te stellen aan onze jonge afgestudeerden, voornamelijk om ze toe te laten een keuze te doen om wetenschappelijk werk te gaan verrichten.

Mijnheer de Voorzitter, ik ben de heer Staatssecretaris dankbaar voor zijn belangrijke nota, maar ik meende dat de opmerkingen die ik formuleerde van belang waren omdat ze toch ergens een ander aspect, een andere visie betekenen op deze problemen en ik zou graag op de geformuleerde kritiek een duidelijk en een concreet antwoord bekomen. (**Applaus bij de leden van de B.S. P.**)

De Voorzitter: De heer Vanhaegendoren heeft het woord.

De heer M. Vanhaegendoren : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Staatssecretaris, geachte Collega's ! Zoals u allen, heb ik de nota van de heer Staatssecretaris met veel aandacht gelezen.

Zij handelt niet over het wetenschapsbeleid over het algemeen maar speciaal over de deelneming van de Nederlandse cultuurgemeenschap aan het wetenschapsbeleid.

Volgens mij, mijnheer de Staatssecretaris, ontbreekt in deze nota echter de hoofdzaak omdat

wij hier niet in een academie, maar in een politieke assemblee zetelen. Hoofdzaak was namelijk te weten welke het standpunt is van de huidige regering ten opzichte van de bevoegdheid van deze Cultuurraad inzake universitair onderwijs en wetenschapsbeleid.

Hier kunnen drie standpunten worden ingenomen. Men kan een standpunt innemen volgens de grondwet en de wettelijke situatie, volgens de gewenste situatie en volgens de feitelijke situatie. Indien men de grondwettelijke situatie aanvaardt, moet men constateren dat de bevoegdheid over de universiteiten aan de cultuurraden behoort en niet aan het nationaal parlement. Dit is te besluiten uit artikel 132 van de Grondwet. Dit vloeit voort uit de verklaring volgens welke de cultuurraden en niet het nationaal parlement bevoegd zijn voor het onderwijs, met uitzondering van de materies van het Schoolpact.

Welnu, de universiteiten vallen niet onder het Schoolpact, dus de zogenaamde „massa één” (universitair onderwijs) behoort tot de bevoegdheid van de Cultuurraad.

In de wet van 21 juli 1971 lezen wij dat de cultuurraden bevoegd zijn voor „het aanmoedigen van vorsers “ Welnu, dat heeft betrekking op „massa twee” (de Fondsen); dat heeft betrekking op „massa drie” (het toegepast wetenschappelijk onderzoek) ook op massa vier” (het onderzoek op ministerieel initiatief) en tenslotte ook op „massa vijf” — deelneming aan buitenlandse initiatieven.

Dit is de wettelijke situatie. Op de vraag of deze Regering bereid is de Grondwet toe te passen zou ik een eerste antwoord willen krijgen.

Tot hier de grondwettelijke situatie.

De gewenste situatie is volgens onze fractie natuurlijk anders dan de grondwettelijke situatie. Wij eisen fiskale bevoegdheid voor de cultuurraden. Fiskale bevoegdheid vloeit voort uit het begrip autonomie. Zolang dit niet het geval is willen wij een verdeling van de kredieten volgens demografische verhouding, dit wil zeggen volgens de 18 tot 25-jarigen voor de universitaire kredieten en volgens de totale demografische verhouding voor de rest van de wetenschapsbegrotingen.

Mijnheer de Staatssecretaris ! Ik meen in de Senaat ten overvloede te hebben bewezen dat deze stelling, met name de verdeling van de kredieten globaal volgens gemeenschap in genen dele een wetenschappelijk separatisme inhoudt en in genen dele afbreuk doet aan de gelijkwaardigheid van graden en programma's.

Grondwettelijke situatie, gewenste situatie, en welke is dan de feitelijke situatie? Deze is cijfermatig in uw nota — een zeer goede nota, mijnheer de Staatssecretaris, exact weergegeven. Wij hebben echter desaan gaande geen beslissingsmacht. Zoals ik betoogde past de regering de

grondwet niet toe en fungeert de Cultuurraad als een adviserend college.

Terloops even een uitdaging, mijnheer de Staatssecretaris ! Ik zou van u willen vernemen of u deze nota en uw inleiding daarbij ook zult houden voor de Franstalige Cultuurraad ?

Dit alleen maar om te besluiten dat de regering zowel van de idee als van de teksten van de culturele autonomie afwijkt.

De heer H. De Croo, Minister van Nationale Opvoeding : Dat is niet waar!

De heer M. Vanhaegendoren: Collega, u is jurist en ik wil daarover met u debateren. Maar het is toch duidelijk, mijnheer de Minister, dat in artikel 132 van de Grondwet letterlijk staat dat de Franstalige universiteit van Leuven, zolang de overheveling niet is geschied, zal afhangen van de Franse Cultuurraad.

De grondwetgever heeft dat artikel 132 opgesteld — en ik herinner het mij goed als lid van de commissie — in de veronderstelling dat de universiteiten van de cultuurraden zouden afhangen. Ik zie anders niet in waarom de grondwetgever voor één enkele universiteit een uitzondering zou gemaakt hebben.

De heer H. De Croo, Minister van Nationale Opvoeding: Het was een voorlopige overgangsmaatregel.

De heer M. Vanhaegendoren: Goed, maar dat bewijst dat de grondwetgevers van toen het als vanzelfsprekend beschouwden dat de universiteiten onder de cultuurraden zouden ressorteren. Wanneer ik dan de brochure van de huidige Eerste Minister de heer Tindemans ter hand neem...

De heer H. De Croo, Minister van Nationale Opvoeding: Dat is zeer goede lectuur.

De heer M. Vanhaegendoren : ...dan zie ik dat hij daarin zeer uitdrukkelijk formuleert dat het gehele onderwijs tot de residuale bevoegdheid behoort van de cultuurraden, behalve wat men noemt behorend tot het Schoolpact.

De heer H. De Croo, Minister van Nationale Opvoeding: Dat zijn de subsidiëring, de normen, de werkingskosten, enz.

De heer M. Vanhaegendoren: Goed, maar het Schoolpact is niet van toepassing op de universiteiten. En dan kunt u hier wel — en ik doe het met u — de gelijkwaardigheid van de diploma's behouden, maar ik herhaal: die komen niet in gevaar.

Mijnheer de Staatssecretaris ! Dit alles gezegd zijnde wil ik toch nog herhalen dat ik de inhoud van uw nota kan waarderen en ik wil ze dan ook even commentariëren.

Ik kom aan de hand van de antwoorden op mijn parlementaire vragen tot de bevinding, dat de Vlaamse gemeenschap eigenlijk een miljard per jaar te weinig krijgt. Dit is het resultaat van de berekeningen.

Voor de universiteiten is de verhouding 5 1/49 % . Voor de geassocieerde fondsen en voor het toegepast wetenschappelijk onderzoek — de prototypes niet inbegrepen — is de verhouding 47/53. Voor het I.I.K.W. 44/56 en het F.G.W.O. 46/54, ten minste volgens de jongst bekende cijfers. Misschien hebt u er meer recente in uw bezit.

De heer H. De Croo, Minister van Nationale Opvoeding: Dan zult u de programmawet goedkeuren, waarin wij rekening houden met de vreemde studenten die uit de ontwikkelde landen komen.

De heer M. Vanhaegendoren : Mijnheer de Minister! Dat heeft niets te maken met de Fondsen maar met massa 1. Ik was bezig met massa 2.

De heer H. De Croo, Minister van Nationale Opvoeding: Mijnheer Vanhaegendoren, ik heb u niet willen onderbreken.

De heer M. Vanhaegendoren: Ik mocht reeds in de Senaat interpellieren over het I.W.O.N.L., wat betreft de projecten, sector Economische Zaken : een verhouding F. 574 en N. 131 en voor de beurzen F. 244 en N. 164. Opnieuw dient de repercussie op economisch gebied van deze achterstand van het toegepast wetenschappelijk onderzoek te worden beklemtoond, vooral in een periode van recessie.

Ik ontving enkele weken geleden een antwoord op een parlementaire vraag betreffende het wetenschappelijk onderzoek op ministerieel initiatief, dus op initiatief van de regering zelf.

Geachte Collega's ! Schrikt er niet voor terug, maar de verhouding van wat reeds uitbetaald is voor 1975, is 7 miljoen voor de Nederlandstaligen en 41 miljoen voor de Franstaligen. Ik mag toch wel de minister geloven die mij dat antwoord heeft verstrekt ?

Nu kom ik tot massa 5. Op herhaalde parlementaire vragen in verband met de deelneming van Belgen aan het buitenlands wetenschappelijk onderzoek heb ik vernomen dat de regering desaangaande onwetend is. Gaat het over een gebrek in haar statistieken of gaat het om een onwilligheid om op parlementaire vragen te antwoorden ?

Kan de heer Staatssecretaris zeggen hoeveel dragers van Nederlandstalige en van Franstalige diploma's, van Belgische nationaliteit, tewerkgesteld zijn in buitenlandse projecten ?

Ik ga over de impulsprogramma's en de geconcentreerde programma's heen.

Mijnheer de Staatssecretaris ! Ik verheug mij er

ook over dat ik deze voormiddag in commissie een akkoord — zij het dan slechts een principiële akkoord — van u bekomen heb en dat inzake de taaltoestanden in het bedrijfsleven de regering de mogelijkheid van een onderzoek wil nagaan.

Nu wil ik terugkeren tot de essentie van de kwestie en deze moet hier toch van politieke aard zijn.

Wanneer ik de brochure — en ik noem ze „de bijbel van onze premier, de heer Tindemans” — opnieuw bekijk, dan kan ik alleen maar herhalen wat hij over de residuale bevoegdheid van de Cultuurraden inzake het onderwijs zegt.

Verder ! Volgens de wet van 21 juli 1971 zijn de cultuurraden uitdrukkelijk : bevoegd voor: „de aanmoediging van vorsers”.

Mijnheer de Staatssecretaris, aan u — en over uw hoofd heen aan de geachte heer Eerste Minister — wil ik zeggen dat, alvorens geloofwaardig te zijn ten aanzien van welkdanig communautair gesprek — nu, later ofwel veel later — de regering datgene moet uitvoeren waarin reeds voorzien werd.

De partijen die haar steunen moeten eveneens van de regering eisen dat zij uitvoert wat de huidige premier, zwart op wit, in zijn toenmalige „bijbel” heeft neergeschreven.

Wat de internationale culturele betrekkingen betreft, moet ik erop wijzen dat de Minister van Buitenlandse Zaken desaan gaande een voorstel indient dat niet zoveel afwijkt van mijn voorstel inzake de commissariaten. Maar !

Wij weten het allemaal en het is „un secret de polichinelle” dat diezelfde minister zijn eigen voorstel nu precies niet in zijn hart draagt of aanmoedigt.

Ten tweede, moesten wij hier aanhoren dat de woordvoerder van de C.V.P.-fractie — dat is wel niet de regering, maar het is toch een partij die haar steunt — hier op de laatste vergadering van de vorige zitting kwam verklaren dat de Cultuurraad alleen de taalwetten zou mogen „interpreteren”, dan wanneer in de brochure van de heer Tindemans zeer uitdrukkelijk geschreven staat dat niet de wet maar het decreet het gebruik van de talen kan regelen binnen de perken door de Grondwet aangeduid. Als de woordvoerder van een grote fractie ter zake een uitdrukkelijk grondwettelijk vastgestelde bevoegdheid van de Cultuurraad hier komt afzakken quousque tandem... dan !

Een ander punt dat ons zeer nauw aan het hart ligt is de Vlaamse Interuniversitaire Raad, die precies niet wordt aangemoedigd door de regering, als ik ter zake het voorstel Rombaut mag citeren, dat wij allemaal kennen.

De heer H. De Croo, Minister van Nationale Opvoeding: Dat werd besproken in de Commissie voor Onderwijs. Op vraag van de leden, zal

het in de komende vergaderingen worden besproken.

Verleden jaar heb ik een uitgebreide uitleg ter zake gegeven in de commissie maar ik ben er blijkbaar niet in gelukt het u duidelijk te maken.

De heer M. Vanhaegendoren : Mijnheer de Minister! Aan deze actualiteit mag ik de geschiedenis verbinden. Wij voelen toch allebei voor het vak geschiedenis. Wanneer ik de geschiedenis daaraan verbind, dan kan ik misschien wel zeggen — en dit weten ook anderen en hoger geplaatsten in deze vergadering — dat het te danken is aan het uitdrukkelijk aandringen van onze fractie, dat de Commissie onderwijs van deze Cultuurraad zich eindelijk daarover heeft willen buigen, nadat gedurende zes maanden werd gevraagd de kwestie van de Vlaamse interuniversitaire Raad te behandelen (*Applaus bij de leden van de Volksunie*)

De heer F. De Bondt : Mijnheer Vanhaegendoren, ik veronderstel dat u zich te goeder trouw vergist. Wat de juiste toedracht van de zaak betreft, kunt u zich beter wenden tot uw collega en fractievoorzitter, de heer Coppieters.

De heer M. Vanhaegendoren: Geachte Collega, indien het nodig is zullen wij de stukken van dit dossier aan al de leden van deze Cultuurraad overmaken met de ter zake gevoerde briefwisseling.

De heer F. De Bondt : U ziet overal spoken, Collega !

De heer M. Vanhaegendoren: Ik heb u niet genoemd, geachte Collega, maar u hebt als voorzitter — ik zeg niet persoonlijk — de hele zaak tegengewerkt. (*Applaus bij de leden van de Volksunie*) Ik neem aan dat u als trouw lid van uw fractie dat niet alleen op eigen initiatief hebt gedaan.

De Voorzitter: Laten wij ter zake blijven.

De heer G. Van In: Maar dat is ter zake, mijnheer de Voorzitter.

De heer M. Vanhaegendoren : In de brochure van de heer Tindemans.. .

De heer H. De Croo, Minister van Nationale Opvoeding: U slaapt zeker met die brochure naast U ?

De heer M. Vanhaegendoren: . . . lees ik onder de rubriek „Aanmoediging van navorsers” het volgende: „Dit belet evenwel niet dat de cultuurraden bepaalde navorsingen kunnen subsidiëren die naar hun oordeel niet voldoende aangemoedigd worden op nationaal vlak. Hun werking kan

aldus op zeer nuttige wijze het nationaal wetenschapsbeleid aanmoedigen”.

Ik stel vast dat de heer Tindemans in zijn brochure zich op een ander standpunt stelt dan datgene wat uit de tekst van de Grondwet voortvloeit.

Maar zelfs dit minimaal standpunt hier in de brochure Tindemans werd door geen enkele van de voorgaande regeringen en wordt ook door deze regering niet waargemaakt. Ik ga een voorbeeld citeren dat niet van onze fractie afkomstig is.

Toen onze achtenswaardige collega de heer van Waterschoot hier als een zeer geleerd nieuweling in deze Vergadering kwam zetelen heeft hij een voorstel ingediend tot het verwezenlijken van een Collegium Trilingue. Dit voorstel werd door alle fracties gesteund en ook door alle fracties verbeterd. Ook is men tot een eenparige stemming gekomen in deze Cultuurraad op dit voorstel van een lid van de C.V.P., hoogleraar die het weten kon, die hierbij inderdaad op een eerlijke wijze de behoeften van onze gemeenschap op het oog had. Op dit voorstel van collega van Waterschoot — dus het betreft hier geen voorstel van de Volksunie maar van een lid van uw partij, mijnheer de Staatssecretaris -, was deze paragraaf van de heer Tindemans toch letterlijk toepasselijk. Wat heeft de regering ermee gedaan ? Niets !

De heer L. Van Geyt : Kwestie van sobere omslagen !

De heer M. Vanhaegendoren: Zij heeft zelfs geen enkele uitleg dienaangaande aan de Cultuurraad verstrekt.

Wat ook ontbreekt aan uw overigens eerlijk gestelde nota, ik herhaal het, mijnheer de Staatssecretaris, is de samenwerking met Nederland. Ik las een tijd geleden een verslag, globaal gesteld, over wat men noemt de „brain drain” naar de Verenigde Staten. In dat verslag werd statistisch meegedeeld dat deze „brain drain” momenteel ten einde is — maar, in het verleden vooral afkomstig was van andere Angelsaksische landen. Daaruit volgt zeer duidelijk — en op een vlak dat internationaal is en niets te maken heeft met onze nationalitaire moeilijkheden — dat eenzelfde taal voor communicatie in de wetenschap inderdaad van essentieel belang is.

Mijnheer de Staatssecretaris ! In uw verslag aan deze Cultuurraad ontbreekt een luik waarbij u de intenties van de regering zou meedelen wat betreft de samenwerking met Nederland.

Tot besluit wil ik zeggen dat uw cijfers wellicht juist zijn, ik aanvaard ze, maar, het beleid is niet juist. Het is ongrondwettelijk. Het beleid is ook niet rechtvaardig omdat het er niet op gericht is een achterstand op te halen. Het is er alleen op gericht een normale vooruitgang te registreren. Dit is voor ons totaal onvoldoende wanneer wij

weten dat jonge naties op een zeer korte tijd hun achterstand weten op te halen met drastische middelen en dit in België voor een oud cultuurvolk nog steeds niet mogelijk blijkt te zijn.
(Applaus op de banken van de Volksunie)

De Voorzitter: De heer De Bondt heeft het woord.

De heer F. De Bondt : (op de tribune): Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, mijnheer de Staatssecretaris, geachte Collega's ! Ik zal trachten bondig een paar opmerkingen te maken over de nota inzake het wetenschapsbeleid die werd voorgesteld -door de heer Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid.

Indien het juist zou zijn dat de belangrijkste stelling inzake het te voeren beleid, door de Staatssecretaris verdedigd, door iedereen in dit huis zou worden gedeeld, dan zou ik mij uitzonderlijk verheugen. Wat is nu de fundamentele stelling die ik heb menen te mogen ontdekken in de uitstekende nota van de hand van de heer Geens? Deze stelling luidt dat wetenschapsbeleid in hoofdorde en in wezen cultuurpolitiek is. Ik meen dat ook de heer Staatssecretaris in die zin heeft gehandeld door zijn nota in te dienen bij de Cultuurraad, — hij had deze nota ook, eventueel aangevuld met de andere elementen, kunnen voorbrengen bij de bespreking van de begroting van de Diensten van de Eerste Minister in de bevoegde commissie van de Senaat — en hij daarin de fundamentele stelling heeft ontwikkeld, met name dat wetenschapsbeleid cultuurpolitiek is. Deze stelling kan ik onderschrijven. Hij heeft trouwens evolutief aangetoond, ook bij internationale vergelijkingen, zij het op summere wijze, dat, overal waar aan wetenschapspolitiek en aan wetenschapsbeleid wordt gedaan met een inhoud die meer dimensionaal is, waarbij wetenschapsbeleid zich niet uitsluitend beperkt tot het aanmoedigen van technologisch onderzoek of van toegepaste wetenschap in het kader van een verdergaande economische groei, het wetenschapsbeleid de mens in zijn totale dimensie wenst te dienen, en dat de politiek van wetenschapsbeleid hoe langer hoe meer gezien wordt als instrument van de te voeren cultuurpolitiek.

Daarom geloof ik eens te meer optimistisch te mogen zijn, ongeacht de peripetieën van de institutionele omkadering waarin wij werken, dat uiteindelijk, wanneer inderdaad op hoog niveau in onze regering in die zin wordt gedacht en wanneer deze vergadering ook die gedachten zou delen, de hele bedrijvigheid op gebied van het wetenschapsbeleid aan dit cultuurparlement of aan andere instituties, die daar in de toekomst zullen worden uit geboren, zal ten goede komen. Wanneer nu het wetenschapsbeleid wordt bekeken op het stuk van de objecten die door het

wetenschapsbeleid worden aangeraakt, dan zie ik twee grote stromen, enerzijds, een besteding die gaat in de richting van het wetenschappelijk onderwijs, anderzijds, een besteding die gaat in de richting van het wetenschappelijk onderzoek. Wat deze laatste stroom van bestedingen betreft zie ik een dubbele vertakking: een vertakking die gaat in de richting van het fundamenteel onderzoek en een vertakking die gaat in de richting van het toegepast wetenschappelijk onderzoek, toegepast wetenschappelijk onderzoek dat in onze situatie van schaarste nog altijd hoofdzakelijk en in hooforde is georiënteerd op het toegepast wetenschappelijk onderzoek ten dienste van de economie, van de nijverheid en ook in zekere mate van de landbouw.

Die splitsing betekent een onderscheidingstechniek die u kan toelaten — om het even op welke bank u hier hebt plaats genomen, Dames en Heren — om inderdaad de toepassing te maken van de stelling „wetenschapsbeleid is cultuurpolitiek”, want de grote massa van de 34 miljard die in het jaar 1976 aan het wetenschapsbeleid in het algemeen zal worden besteed, — dit cijfer heb ik geput uit de begroting van 's Rijks middelen die thans in de bevoegde commissie van de Kamer aanhangig is — komt in feite ten goede aan het wetenschappelijk onderwijs.

Wat de verschillende middelen voor wetenschappelijk onderzoek betreft hanteren de regering en de minister een indeling die articuleert in vijf massa's. Welnu, de eerste massa gaat naar onze universitaire instellingen en universiteiten. Het is een duidelijke besteding van middelen voor universitair onderwijs.

Wat mij betreft vind ik dat de tweede massa der kredieten, met name degene die gaan naar de zogenaamde parallelle organismen niet anders zijn dan de financiering en stoffering van het wetenschappelijk onderwijs. Misschien verkiest men de term „universitair onderwijs” maar in de context van de bespreking die wij thans voeren, spreek ik liever over wetenschappelijk onderwijs, omdat die term ook in de buurlanden wordt gebruikt en dus vergelijkingen mogelijk zijn.

Het wetenschappelijk onderwijs in ons land kent een verhoging van 4,4 % voor toelagen aan de universiteiten en parallelle financiering. Dit is eigenlijk een verhoging van 100 naar 104,4. In feite zouden wij moeten leren de rompslomp terzijde te zetten en deze massamiddelen die aan de universitaire instellingen worden toegekend, leren gebruiken om aan onderwijs en onderzoek te doen. Er is inderdaad een wisselwerking tussen beide. Het universitair onderwijs kan zich onmogelijk handhaven op een niveau, die naam waardig, als niet tegelijkertijd aan wetenschappelijk onderzoek wordt gedaan. De uitslagen zijn niet de eerste finaliteit van deze activiteit. Het is een middel om te bereiken dat het wetenschappelijk

onderwijs gehandhaafd blijft op een niveau dat vergelijkbaar is met de beste standaard in de wereld.

U begrijpt, Dames en Heren, dat ik geen tegenstander ben van een vereenvoudiging van de toekenning der middelen. Overigens zouden een aantal discussiepunten, met name degene die gaan over hoeveel aan Jan en hoeveel aan Piet moet worden toegekend, kunnen verdwijnen wanneer de globale middelen worden geëvalueerd om aldus binnen de eigen cultuurgemeenschap een grotere ruimte, meer soepelheid, en meer verantwoordelijkheid bij de aanwending van de middelen te bereiken.

Het verheugt mij, mijnheer de Staatssecretaris, dat wat betreft de uitgave voor het wetenschapsbeleid voor 1976 de toeneming proportioneel groter is dan die van 's lands begroting. Ik loop misschien vooruit op besprekingen die in andere vergaderingen zullen worden gehouden, maar de vaststelling schijnt erop te wijzen dat de regering meer dan gewoon belang hecht aan de investeringen op het stuk van het wetenschappelijk onderzoek.

Het is daarbij opvallend dat een groeipercentage van globaal 21 % wordt bereikt voor het wetenschappelijk onderwijs terwijl dit voor de universiteiten 17 % hoger ligt en voor de begroting van Nationale Opvoeding 14 % bedraagt.

Na deze algemene bemerkings die toch aansluiten bij de fundamentele stellingen die ik in de nota van de heer Staatssecretaris meende te mogen onderkennen, zou ik enkele detailpunten willen aansnijden die evenwel in het evenwicht en de rechtvaardigheid zwaar doorwegen.

Wij moeten in de eerste plaats letten op de rechtvaardige behandeling van de verschillende onderdelen van onze gemeenschap.

Ik kom nu bij het thema van de te voeren cultuurpolitiek uitgaande van de stelling dat wetenschapsbeleid tot cultuurpolitiek behoort.

In dit land zitten wij gewrongen met de onechte besteding van de middelen inzake wetenschapsbeleid door het feit dat een aantal universitaire instellingen het goed vinden dat een belangrijk aantal niet-Belgische studenten bij de opleiding worden betrokken. Ik betwist niet het recht van de Franstalige cultuurgemeenschap in dit land om dit als een belangrijk cultuurpolitieke doelstelling te zien, maar ik dring aan dat de problematiek van de buitenlandse studenten niet wordt opgelost in een nationale context, maar door elke cultuurgemeenschap, indien zij voor een bepaald quantum het nuttig vindt aan dergelijke expansieve cultuurpolitiek te doen, — daar kan een belangrijk voordeel voor de Franstalige cultuurgemeenschap aan vastzitten en dat kan een richting aangeven die door ons, Vlamingen, wordt onderschat —. Die verantwoordelijkheid moet op een budgettair vlak worden genomen door de verant-

woordelijke instanties van de Franstalige cultuurgemeenschap. Met de culturele uitstraling op eigen kosten zijn wij het eens, maar met het voortzetten van een distortie die uzelf hebt onderstreept, mijnheer de Staatssecretaris, en waarmee u, naar ik meen, verveeld zit, kunnen wij niet verder gaan. Overigens, onze verantwoordelijkheid als natie ten aanzien van studenten uit de derde wereld, nadat zij een basisopleiding hebben gehad in eigen land en die wij hier voor een post-universitaire opleiding moeten kunnen ontvangen, komt daardoor in het gedrang omdat misschien de middelen reeds zouden besteed zijn aan het opvangen van studenten uit beter gesitueerde landen.

Mijnheer de Staatssecretaris ! Ik wens ook even in te pikken op uw inleiding. Het verheugt ons dat u daarin dingen hebt gezegd die wij niet hebben gelezen in uw nota. U hebt een toelichting gegeven over het aandeel van de Nederlandstalige gemeenschap in zekere onderdelen van het pakket dat wordt besteed aan wetenschapsbeleid. U hebt onderscheid gemaakt tussen de massa-I — die laten wij hier een ogenblik buiten bespreking — en massa-II. In dit verband hebt u gesproken over de parallelle financiering en een onderscheid gemaakt tussen hetgeen wordt besteed aan het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek en aan de drie collectieve fondsen. In een volgende orde van gedachten hebt u ook gesproken over de gelden besteed door het Instituut voor Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw. U hebt daar onderscheid gemaakt tussen de specialisatiebeurzen en het onderzoek ten behoeve van de nijverheid en de landbouw in de vorm van projecten. Ik zou dit rijtje even met u willen overlopen.

Wat punt 1 betreft, het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek, onderstreep ik dat wij met vreugde hebben vastgesteld — wij brengen hiervoor nog eens graag hulde aan wijlen minister van staat Theo Lefèvre — dat de inhaaloperatie van de Nederlandstalige gemeenschap binnen dit fonds, die geprogrammeerd was voor vijf jaar vanaf 1971, reeds na drie jaar was uitgevoerd.

Ik vestig er dé aandacht van de regering op dat de doelstelling in die aangelegenheid niet mag zijn een fifty-fifty-verhouding, maar het aanwenden, zolang de verantwoordelijkheid voor de middelen nationaal blijft, van objectieve criteria. Het objectief criterium dat daar werd gehanteerd, geniet mijn volle instemming, men heeft, namelijk, genomen de verhouding tussen het aantal afgestudeerden in de tweede cyclus — voor de Belgische studenten — en in de twee cultuurgemeenschappen. Ik maak er u op attent dat onze fractie verlangt dat dit criterium verder wordt aangewend en dat het als een evolutieve materie

wordt beschouwd, dat het dus niet wordt bevroren zodra de fifty-fifty-verhouding wordt bereikt.

De heer G. Geens, Staatssecretaris voor Begroting en van Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de Eerste Minister: Ik heb dat zelf zeer duidelijk gezegd bij mijn uiteenzetting van daarstraks.

De heer F. De Bondt : Mijnheer de Staatssecretaris ! Ik was daarvan niet zo zeker bij het lezen van uw nota. Het verheugd mij dat u het hier op de tribune hebt gezegd en het doet mij genoegen dat u mij terzake nog eens geruststelt.

Er is verder de aangelegenheid van de drie geassocieerde fondsen. Ik ging van meetaf niet akkoord met de regering in verband met de verdeling van de werkingstoelagen van de twee gemeenschappen en die werden aangewend voor die drie collectieve fondsen.

Dat ik goede argumenten had om destijds niet akkoord te gaan, heeft de Staatssecretaris daarnet, vanop deze tribune, nog eens herhaald. Dit is een materie waarmee wij nooit uit de knoei komen. Deze collectieve fondsen zijn typisch een inter-universitaire aangelegenheid. Wanneer wij de historisch gegroeide achterstand in orde van tijd ophalen door gebruik te maken van het algemeen criterium van de verdeling van de werkingstoelage tussen de twee gemeenschappen, dan zullen wij nog lange tijd moeten wachten.

Mijn voorstel is: stap van dat criterium af en neem hetzelfde criterium als dat gebruikt door het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek, ofwel bouw heel deze materie in in het geheel van de toelagen die aan de universiteiten worden gegeven, zodat ook de artikulatie tussen massa 1 en massa 2 verdwijnt. Dan zullen ook al de cenakels die daarvoor in het verleden werden opgetimmerd, verdwijnen. Zij hebben de opgang van de Vlaamse gemeenschap gedurende lange tijd belemmerd.

Er wordt daarvan nog een voorbeeld gegeven in uw nota, mijnheer de Staatssecretaris, daar waar u hebt over het Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw. Alvorens ik hier verder op in ga en opdat ik het niet zou vergeten te vermelden, wil ik eerst nog het volgende zeggen. Het komt mij voor dat inzake de drie collectieve fondsen uit de documenten die de regering voorlegt, het evolutief karakter van dat criterium — dat ik weliswaar verwerp, maar dat niettemin wordt gehanteerd — onvoldoende tot uiting komt. Wij beschikken in het parlement en in de Cultuurraad over te weinig informatie daaromtrent. Het zou mij genoegen doen indien ik daarover beter kon worden ingelicht.

In verband met dat Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw, hebt u, mijnheer de

Staatssecretaris, daarnet gezegd dat de specialisatiebeurzen, die in feite niets anders zijn dan doctoraatsbeurzen in de scheikunde — laten wij dat onder elkaar even onderstrepen — dat die reeds als cultuurkredieten zijn ingeschreven in de begroting van 1975. Als dit waar is — en ik neem aan dat hetgeen u zegt wel overwogen is — dan is dit aan onze aandacht ontsnapt. Zelfs als het inderdaad waar is dan betekent dit een zware uitdaging voor de regering.

Het kan niet zijn dat wij anno 1975 bij het inschrijven als cultuurkrediet van een bedrag van 500 miljoen voor ongeveer 600 beurzen in de begroting laten acteren en dat wij nog geen 40 % van de specialisatiebeurzen voor de Nederlandstaligen hebben.

Ik heb vroeger voorgesteld door middel van een amendement de achterstand in één keer in te halen. Op dat ogenblik was een bedrag van achttien miljoen voldoende geweest. Men heeft mij niet kunnen volgen omdat daartoe geen aanleiding bestond. Ik heb ook voorgesteld dat die specialisatiebeurzen zouden worden losgemaakt van het Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw. Ze zouden worden overgebracht naar het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek en eventueel, in een verdere fase, gewoon door samenvoeging van de massa's 1 en 2.

De mensen van dat Instituut beweren dat zij daar een betere kennis hebben om de specialisatiebeurzen in de scheikunde toe te kennen. Dat argument lijkt mij echter niet houdbaar. De universiteiten proberen hun jonge assistenten aan het werk te houden. Ik vind dat goed want uiteindelijk wordt de wetenschappelijke standing van het departement, van het laboratorium, niet gemaakt door één individuele student, maar door de activiteit van de hele ploeg van wetenschappelijke onderzoekers die daar kunnen worden vastgehouden.

Het is daarom dat u beter voor heel die bollewinkel een oplossing zou zoeken.

De heer H. De Croo, Minister van Nationale Opvoeding: Dat is geen eerbiedwaardige uitdrukking, mijnheer De Bondt !

De heer F. De Bondt : Dat is inderdaad een populaire uitdrukking, maar het is bijzonder ernstig bedoeld.

Aan het Instituut ter Aanmoediging van Wetenschappelijk Onderzoek in de Nijverheid en in de Landbouw met betrekking tot het toegepast onderzoek in deze laatste sector, moet ongetwijfeld nog wat worden gesleuteld.

Wat de statistische gegevens die u in uw nota vermeldt betreft, verwondert het mij — u weet dat ik u en uw collega's van de regering een goed hart toedraag en dat het niet uit kwaadwilligheid

is dat ik een opmerking maak — dat u refereert naar de publikaties van wat ik een particulier zou kunnen noemen. Ik had willen zien dat, voor wat betreft de deelname van de twee cultuurgemeenschappen aan de inspanningen op het gebied van het toegepast wetenschappelijk onderzoek in de nijverheid en de landbouw, de gegevens door de instelling zelf ter uwer beschikking werden gesteld en langs u om ter beschikking van de volksvertegenwoordigers. De volksvertegenwoordigers krijgen door middel van de budgetten waarover moet worden gestemd de opdracht die zaak vanuit dit oogpunt te bekijken. Het is reeds meermaals in de openbare vergadering en in de commissievergaderingen gezegd dat ook dit deel van hun opdracht onder ogen moet worden genomen. Ik betwijfel de juistheid van die gegevens niet maar een andere aanpak zou toch wenselijk zijn.

De heer G. Geens, Staatssecretaris voor Begroting en voor Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de Eerste Minister: De gegevens komen van de instelling en werden gepubliceerd door een particulier. De cijfers echter komen van de instelling zelf. Dat blijkt misschien onvoldoende duidelijk uit de tekst maar het is zo.

De heer F. De Bondt: Wij stellen vast dat een particulier gemakkelijker over deze gegevens beschikt dan de leden van deze vergadering.

De heer A. Laridon: Dat is niet de eerste maal !

De heer F. De Bondt: Het is daarom dat ik die opmerking maak. Ze is niet kwaad bedoeld maar ik neem aan dat wij nog steeds kunnen bijleren.

De heer H. De Croo, Minister van Nationale Opvoeding: Gij bedoelt nooit iets kwaad.

De heer F. De Bondt: Wat betreft het Instituut voor Aanmoediging van Wetenschappelijk Onderzoek in de Nijverheid en de Landbouw in de richting van de industrie moet er iets gedaan worden om het aantal Nederlandstalige onderzoekers in de verschillende projecten op te drijven. Op het einde van uw mededeling hebt u zeer handig een pyramide van de leeftijdenstructuur van de jonge onderzoekers gegeven. Indien de Nederlandstalige gemeenschap het aandeel had gekregen waarop zij op normale wijze wegens haar overwicht in 's lands bevolking en wegens de talenten die daardoor potentieel aanwezig zijn recht had, dan zou deze leeftijdenpyramide nog veel gunstiger zijn voor de Vlamingen.

De heer A. Laridon: Zeer juist!

De heer F. De Bondt : Dat is geen argument om ons te schikken naar de huidige situatie. Ik laat het aan de appreciatie van de leden van de Ver-

gadering over of mijn kritiek op sommige passussen van uw nota zacht of hard is. Het is niet louter evolutief dat de toestand inzake de rangin-neming van de intellectuele Vlaamse elite zal veranderen. Het is dank zij een politieke beslissing dat die rangin-neming op een rechtvaardige wijze zal worden georganiseerd.

Ik weet wel dat er daartussen een wisselwerking is. De rangin-neming zal des te gemakkelijker geschieden naarmate de evolutieve materie **aanwezig** is.

De heer Calewaert woordvoerder van de B.S.P., heeft elementen ontleed die ertoe bijdragen dat wij op het evolutieve vlak in staat zijn veel sterkere posities waartoe onze jonge mensen in staat zijn in te nemen dan in het verleden.

Er moet ook een politieke actie zijn om dit te versnellen. Het criterium om een politiek te beoordelen mag niet gebaseerd zijn op statistische overwegingen. Mijn criterium is de bedenking of de toestand rechtvaardig is.

Mijnheer de Voorzitter! Ik zal trachten mijn uiteenzetting te besluiten. De beleidsnota van de heer Geens is inhoudelijk zo rijk en geeft anderzijds aanleiding tot tal van bedenkingen, dat wij te lang zouden beslag leggen op uw kostbare tijd, mochten wij ze volledig willen behandelen.

Toch wens ik nog twee opmerkingen te maken. Mijnheer de Staatssecretaris ! In uw nota heeft u een punt niet besproken. Wellicht heeft u er niet aan gedacht omdat het budgettair niet opvalt. Het betreft namelijk het belangrijk gedeelte van het wetenschappelijk onderzoek in België, door landgenoten verricht, op initiatief van buitenlandse en internationale instellingen. In de periode 1969-70-71 heb ik mij, als parlements-lid, de luxe veroorloofd die situatie van nabij te volgen. Het zou ons te ver leiden wilde ik hier in detail treden. Het gaat namelijk om een lange lijst van honderden miljoenen die door internationale en buitenlandse officiële en particuliere instellingen in België worden besteed aan wetenschappelijk onderzoek, verricht door onze universitaire instellingen, in hun laboratoria, en ook door afzonderlijke onderzoekers. De verhouding tussen de participatie van de twee **cultuurgemeenschappen** is hier niet steeds zoals wij ze zouden wens. Een stroom van middelen uit eigen land participeert indirect aan dit onderzoek. Wij dragen immers bij tot de werkingskosten van de internationale instellingen voor **wetenschappelijk** onderzoek.

Mijnheer de Staatssecretaris ! Mag ik u vragen ook hieraan aandacht te besteden. Ik ben vanzelfsprekend bereid mijn dossier ter beschikking te stellen, mocht dit u kunnen helpen.

De heer L. Van Geyt : In vele gevallen is dat een vorm van brain-drain.

De heer F. De Bondt : Inderdaad.

De heer **H. De Croo**, Minister van Nationale Opvoeding: Het komt er vooral op aan voor die brains te zorgen.

De heer F. De Bondt: Mijnheer de Staatssecretaris, ik wens tenslotte nog te verwijzen naar uw persconferentie van 24 mei 1974. U denkt misschien dat ik oude koeien uit de sloot haal. Ik heb de tekst van die persconferentie nogmaals herlezen. Ik vind ze heel belangrijk omdat u toen, bij het begin van uw activiteit als Staatssecretaris, vrijmoedig een aantal krachtlijnen hebt gegeven die uws inziens van belang konden zijn voor uw beleid als Staatssecretaris voor wetenschapsbeleid. U heeft toen ook gewezen op de noodzaak te beschikken over een instrument dat u noemde de Vlaamse Universitaire Raad. U heeft toen terecht gezegd dat een dergelijk instrument een uitstekend middel zou kunnen zijn om in het geheel van de problematiek van de verdeling van de kredieten voor wetenschapsbeleid en tevens voor de financiering van het wetenschappelijk onderwijs een rol te spelen. Mag ik u aansporen om in die zin verder te werken en uw Collega's in de regering te steunen die binnenkort omtrent dit onderwerp in de Raad voorstellen zullen doen zodat de Cultuurraad met des te groter eensgezindheid en deskundigheid de kwestie van de Vlaamse Universitaire Raad zou kunnen aansnijden.

Namens onze fractie, waarvan ik de eer had de woordvoerder te zijn, dank ik de heer Staatssecretaris en tevens de Collega's die daarstraks het woord hebben gevoerd en ons aldus in staat stelden om te vernemen wat op alle banken leeft in verband met het wetenschapsbeleid. Ik meen dat het wetenschapsbeleid al onze aandacht verdient. De heer Staatssecretaris heeft in zijn nota gewag gemaakt van 21 miljard 700 miljoen in de laatste tabel op de voorlaatste bladzijde.

De heer G. Geens, Staatssecretaris voor Begroting en voor Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de Eerste Minister: Twee jaar geleden.

De heer F. De Bondt : Twee jaar geleden was dat 21,7 miljard maar nu is dat 37 miljard. Deze progressie in volume van de middelen die eraan besteed worden — het is rampzalig in het geheel van de omstandigheden die we kennen — geeft toch een orde van grootte van het belang dat dient te worden gehecht, aan de opgang van de beste mensen van onze gemeenschap, opgang die zodanig dient te worden georganiseerd dat de talenten worden aangewend ten behoeve van de hele nationale en internationale collectiviteit. **(Applaus op de banken van de meerderheid)**

De Voorzitter : De heer Van Geyt heeft het woord.

De heer L. Van Geyt (op de tribune): Mijnheer de Voorzitter, geachte . Collega's ! Zoals mijn voorganger op deze tribune reeds zegde, hebben wij hier stemmen gehoord van bijna alle richtingen in deze Cultuurraad. Ik wens even kort het woord te nemen namens een richting die nog niet aan bod is gekomen, hoewel over tal van bedenkingen convergentie bestaat met diverse sprekers, zowel van de meerderheid als van de minderheid. Ik vraag aandacht voor het volgende.

Dit debat en deze beleidsnota houden zeer nauw verband met de dubbelzinnige rol van onze Cultuurraad. Ik ga uiteraard akkoord met de sprekers die hebben betoogd dat het wetenschapsbeleid nauw verband houdt met de cultuurpolitiek, maar ik meen dat het wetenschapsbeleid in dit land in de eerste plaats verband houdt met het algemeen staatsbeleid, met de algemene politieke en budgettaire opties. Ik vrees dat de beleidsnota van de heer Staatssecretaris en de discussie die hier is begonnen van die aard zijn dat ze de aandacht hoofdzakelijk, zomet uitsluitend vestigen op de verdeling tussen de beide cultuurgemeenschappen van de door de regering en het nationaal parlement ter beschikking gestelde middelen. Op zichzelf is deze verdeling alvast niet zonder belang. Nochtans is het deel van de koek dat iedere gemeenschap krijgt in de eerste plaats functie van de afmeting van de koek in zijn geheel. Daar ligt vandaag de koe gebonden. De heer Staatssecretaris weet zeer goed waarover ik spreek.

Ik wijd hierover even uit. Wij gaan akkoord — ik zeg „wij” namens de strekking die ik vertegenwoordig in deze Cultuurraad — dat het nog bestaande gebrek aan evenwicht tussen beide cultuurgemeenschappen wat betreft het wetenschappelijk onderzoek, — gebrek aan evenwicht dat voortvloeit uit de geschiedenis — volledig moet worden afgebouwd. Wij zijn van mening dat dit dient te gebeuren in het kader van een globale ontwikkeling van het onderzoek op landelijk niveau.

Men heeft gesproken over een niet onbelangrijke stijging van bepaalde begrotingsposten. Niemand zal echter tegenspreken dat wat betreft sommige belangrijke aspecten, voornamelijk van het wetenschappelijk onderwijs dat zo nauw verband houdt met het wetenschapsbeleid, we ons, vandaag niet bevinden in een periode van expansie maar dat we veeleer te doen hebben met budgettaire keurslijven of met wat ik zoëven noemde „sobere omslagen” — of moet ik zeggen „sobere dotaties”. Deze Raad zal over weinig anders kunnen beslissen dan over de verdeling tussen de diverse posten, van de hem toegespeelde „sobere dotatie “ We staan volop in een fase tijdens

welke het regeringsbeleid voornamelijk gericht is op het in zeven haasten laten bespreken, door het nationaal parlement, van een soberheidswet die onder meer een hoofdstuk omvat dat niet anders is dan een ombuiging of omkleeding van het wetsontwerp ter beperking van de financiering van het hoger onderwijs dat vóór de vakantie zoveel stof deed oplaaien, en dat uiteindelijk was blijven steken in de bevoegde Senaatscommissie. Al hetgeen wij hier bespreken, wordt in feite totaal geconditioneerd door bedoelde soberheidswet en meer in het bijzonder door het hoofdstuk dat voortkomt van de beide Ministers van Nationale Opvoeding en van de heer Staatssecretaris Geens.

Want tussen het nastreven en het bereiken van een meer billijk evenwicht tussen de twee gemeenschappen in het kader van een expansieve of in het kader van een beperkende politiek is er een fundamenteel verschil. Wanneer het gaat om een beperkende politiek, dan herleidt dit nastreven zich tot een dispuut om de verdeling van de soberheid, van de offers, en daar gaat het vandaag om.

De heer G. Geens, Staatssecretaris voor Begroting en voor Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de Eerste Minister: Maar dat is gemakkelijker dan...

De heer L. Van Geyt : Ja, maar ik zou het ten zeerste betreuren — en ik geloof dat ik hierin op verre na niet de enige ben, ook in deze Raad — indien uw beleidsnota en de bespreking ervan voor resultaat zouden hebben om in de universitaire kringen en kringen van onderzoekers van de Nederlandse cultuurgemeenschap de aandacht af te leiden van het essentiële — met name de globale beperkende politiek van de regering — ten bate van de concurrentie met de „andere” gemeenschap.

De heer G. Geens, Staatssecretaris voor Begroting en van Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de Eerste Minister : Zo boosaardig was ik niet geweest.

De heer L. Van Geyt: Ik zeg u dat ik het zou betreuren indien dat zulks voor gevolg zou hebben. Ik spreek niet van bedoelingen, die komen hier niet ter sprake. Ik zou alleen de aandacht willen vestigen op de coincidentie in de tijd tussen uw beleidsnota en onze bespreking, en het voorleggen door de regering aan de kamercommissies van de soberheidswet. Indien we dat uit het oog verliezen, dan gaan wij de bal mis slaan — misschien min of meer bewust, maar laten wij op dat gebied allemaal, zo bewust mogelijk tewerkgaan en onze verantwoordelijkheid ter zake duidelijk op ons nemen.

Ik geef een voorbeeld. Wanneer men het aantal buitenlandse studenten beschouwt in een normale groeiperiode, niet alleen van wetenschappelijk onderzoek maar ook van het wetenschappelijk onderwijs, dan kan inderdaad de vraag worden gesteld in welke mate de ongelijke verdeling ter zake tussen de beide gemeenschappen zou dienen gecompenseerd om niet te leiden tot onbillijke gevolgen of tot scheve verhoudingen. Maar dit is vandaag geenszins het geval. En, mijnheer de Staatssecretaris, het gaat hier helemaal niet om door ons vermeende boosaardige bedoelingen, maar om dagelijkse verklaringen van de woordvoerders van de regering, de essentiële bekommering van die regering gaat uit naar besparingen en besnoeiingen.

Het zou dan ook zeer betreurenswaardig zijn dat, in naam van een zeker gebrek aan „communautair evenwicht” wat betreft de buitenlandse studenten, men de Nederlandstalige opinie zou overhalen om zich gemakkelijker te schikken in soberheidsmaatregelen ten aanzien van de buitenlandse studenten, omdat de „andere” gemeenschap hierdoor sterker zou worden getroffen dan de onze. Ik schrijf geen boze bedoelingen toe, ik zeg alleen dat het betreurenswaardig totaal verkeerd zou zijn, indien dergelijke gevolgtrekking werd afgeleid uit onze discussie.

Ik zou verder even willen stilstaan bij een punt dat mijn geachte voorganger op deze tribune met nadruk heeft aangehaald: ik bedoel het probleem van de uiteenlopende generatiepyramides in de beide cultuurgemeenschappen. De heer Staatssecretaris heeft ter zake voor de Nederlandstalige gemeenschap geruststellende gegevens naar voren gebracht. De heer De Bondt heeft daarop geantwoord : voor mij volstaan die gegevens niet, want het gaat hier meer om het registreren van een spontane ontwikkeling dan om imperatieve opties. Goed, ook daarover kan worden gediscussieerd, maar ik zou even de aandacht van de Cultuurraad willen vragen voor een zeer actuele implicatie van de bestaande generatiestructuur bij de onderzoekers van „onze” gemeenschap. De beperkende maatregelen van het regeringsontwerp zijn bijzonder gericht tegen de jonge onderzoekers die maar tijdelijk zijn benoemd.

De heer G. Geens, Staatssecretaris voor Begroting en van Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de Eerste Minister: Dat is onjuist.

De heer H. De Croo, Minister van Nationale Opvoeding : Onjuist !

De heer L. Van Geyt : Dat hebt u reeds gezegd vóór het reces, mijnheer de Minister. Het werd door sprekers van alle strekkingen tegengesproken, maar u houdt zich bij uw standpunt. Dat is normaal.

Er zijn in elk geval voldoende Collega's op diverse banken, die weten dat wat ik zeg zeer nauw aanleunt bij de waarheid.

De heer H. De Croo, Minister van Nationale Opvoeding : Er is een nuance!

De heer L. Van Geyt: Men poogt ons gerust te stellen, als Nederlandstaligen, inbegrepen door te zeggen: de soberheid, wat bij voorbeeld de buitenlanders betreft, zal vooral de Franstaligen treffen.

Maar men probeert diskreet voorbij te gaan aan het feit dat de maatregelen, die vooral de jongere en niet vast benoemde onderzoekers gaan treffen, „onze” gemeenschap, ten minste even hard zullen treffen als de „anderen”, en dat „wij” er bijgevolg ten minste even veel belang bij hebben als de Franstaligen om ons daar allen samen tegen te verzetten.

De heer H. De Croo, Minister van Nationale Opvoeding: U vergist zich. Het feit dat in het ontwerp bij voorbeeld het percentage van vast benoemden 40 % van het geheel zou bedragen geeft eindelijk een permanente kans aan de aankomende generatie jongere onderzoekers.

De heer L. Van Geyt : Ik weet wel dat, na de reacties die er zijn geweest op het einde van het vorig academisch jaar, sommige clausules in de programmawet lichtjes versoepeld werden ten opzichte van uw initiaal ontwerp. Dat heeft echter niet weggenomen dat zowel in de Nederlandstalige als in de Franstalige universitaire instellingen bedoelde clausules werden beschouwd als een ernstige bedreiging voor de homogene research-groepen waarover onder andere collega De Bondt heeft gesproken daar hij het „minder academisch” had over „bollewinkels” en dies meer. **(Onderbrekingen van de heren De Croo en Geens).**

Ik ben blij dat u zo vinnig reageert op wat ik zeg. Dat bewijst ten minste dat wij hier een netelig aspect van het regeringsbeleid aansnijden.. .

De heer G. Geens, Staatssecretaris voor Begroting en van Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de Eerste Minister: Maar neen !

De heer L. Van Geyt : . . . en dat er ernstige redenen was om de aandacht van de aanwezige leden van de Raad — en van degene die het verslag zullen lezen — te vestigen op dit aspect.

De heer G. Geens, Staatssecretaris voor Begroting en van Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de Eerste Minister: Daar is niets neteligs aan. U zoekt netels waar ze niet staan !

De heer L. Van Geyt : Goed, dan zullen we samen proberen de netels op afstand te houden. Als wij daarover akkoord gaan, des te beter, maar daar ben ik nog niet zozeer van overtuigd.

Als laatste punt verwijs ik nogmaals naar het betoog van de heer De Bondt — hij zal me allicht niet kwalijk nemen dat ik hem meermaals citeer — daar waar hij het had over de internationale instellingen op Belgisch grondgebied.

Verscheidene Collega's beaamden het toen ik opperde dat het hier in vele gevallen om niets anders gaat dan om een vorm van „brain drain” zonder fysieke verplaatsing.

Ter zake zou ik de aandacht willen vestigen op twee tegenstrijdige passussen in de geschreven beleidsnota van de heer Staatssecretaris.

Hij zegt ergens terecht dat de actie van de multinationals, — evenals de centralisatie op het niveau van de Staten — en bijgevolg meer nog op het niveau van de Europese gemeenschap nadelige effecten kan hebben voor het onderzoek op het niveau van de gemeenschappen, de gewesten en de subgewesten.

Anderzijds verheugt hij zich in een voorgaande passus van zijn inleiding over de nauwe banden tussen het wetenschapsbeleid van de regering en de opties van bepaalde instanties van de E.E.G., alsmede liefst van het Internationaal Agentschap voor de Energie. Maar is het Internationaal Agentschap voor de Energie precies geen verlengstuk van de multinationals. Is het niet precies een instrument om het wetenschappelijk onderzoek in de diverse aangesloten landen of ten minste dat deel van het onderzoek dat onder zijn controle komt, totaal in dienst te stellen van de multinationals en van de grootste mogelijkheden die dit agentschap beheersen ?

De heer G. Geens, Staatssecretaris voor Begroting en van Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de Eerste Minister: Bedankt voor de inlichting. Dat is de eerste keer dat ik zulks hoor.

De heer L. Van Geyt : Ik ben blij u aldus te hebben geïnteresseerd, mijnheer de Staatssecretaris, maar ik geloof wel dat wij hier nogmaals terecht komen bij hetzelfde : een beter wetenschapsbeleid voor de Nederlandstalige cultuurgemeenschap, inbegrepen in het perspectief van een meer billijke en meer evenwichtige verdeling in de toekomst tussen de twee gemeenschappen in ons land, houdt rechtstreeks verband met de noodzaak van wat ik zou noemen de actie voor een expansief beleid wat betreft het wetenschappelijk onderzoek evengoed als het wetenschappelijk onderwijs in beide gemeenschappen én op nationaal vlak.

Dat is alleen maar mogelijk enerzijds in strijd met de soberheidsopties van uw regering en anderzijds in strijd met haar politiek van steeds

grotere onderwerping aan de multinationals en aan bepaalde internationale instellingen die rechtstreeks van de multinationals afhangen.

Het is daarop dat ik de aandacht wilde vestigen en ik meen dat ik aldus zeer nauw aansluit bij de werkelijke materie van de discussie van vandaag (*Applaus bij sommige leden*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter: Dames en Heren, wij eindigen hier onze werkzaamheden van vandaag. Ik stel verder voor bepaling van agenda, dag en uur voor de volgende vergadering na 4 november e.k. aan de Voorzitter en het Bureau over te laten. De Vlaamse Gewestraad zou dan ook de gewenste mogelijkheid krijgen om op 4 november te vergaderen.

De heer M. Coppieters : Mijnheer de Voorzitter, ik zou het woord willen vragen over de agenda.

De Voorzitter: U hebt het woord, mijnheer Coppieters.

De heer M. Coppieters (op de tribune): Mijnheer de Voorzitter, geachte Collega's ! Dat wij op 4 november niet zouden vergaderen daarvoor kunnen vele redenen voorhanden zijn, maar dat dit zou beslist worden om plaats te maken voor de Gewestraad is toch wel meer dan verbazingwekkend.

De Voorzitter: Mijnheer Coppieters, mag ik u hier onderbreken. Dat is trouwens de reden niet, want wij hebben ons niet te mengen in de beslissingen van de Gewestraad.

Wij hebben echter contact genomen met alle fractievoorzitters om hen te zeggen dat wij een weinig gevulde agenda zouden krijgen en dat wij ook het gevaar zouden lopen, gezien het lange weekend, dat er niet teveel belangstelling zou zijn. Wanneer ik dat daaraan toevoeg dan is het eenvoudig opdat er geen misverstand zou zijn, maar het is niet aan ons te bepalen wanneer de Vlaamse Gewestraad zal vergaderen.

De heer M. Coppieters: Een agenda, mijnheer de Voorzitter, dat veronderstelt werkzaamheden. Dat wij zwakke agenda's hebben wijst op onze eerder beperkte culturele autonomie! Maar in ieder geval is deze werkregeling in flagrante tegenspraak met de oproep tot dringende, ja dramatische prioriteiten in onze parlementaire werkzaamheden. Ondanks de enorme som arbeid in Kamer en Senaat, vooral in verband met de zorgwekkende economische en sociale toestand, en de aansporingen om vijf of zes dagen per week

te vergaderen wordt 4 november vrijgehouden voor de vergaderingen van een Gewestraad, die verzocht wordt advies te geven over reeds besliste geregionaliseerde posten in de begrotingen.

De Voorzitter: Dat is niet de reden, mijnheer Coppieters, waarom dit voorstel geformuleerd wordt.

Ik heb de gelegenheid gehad met de fractievoorzitters daarover te spreken. U weet zeer goed dat de werkzaamheden niet gevorderd zijn zoals wij dat zouden wensen. Na het reces kan dat moeilijk anders. De eigenlijke reden is zeer eenvoudig omdat wij ervan overtuigd zijn dat wij geen al te goed gevulde agenda zouden hebben.

De heer M. Coppieters: Wij stellen dat dan ook met u vast, mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter: Is de Vergadering het met mijn voorstel eens ? (*Instemming.*)

De vergadering wordt gesloten te 16.55 uur.

SCHRIFTELIJKE VRAGEN EN ANTWOORDEN (R.v.O. art. 51)

Schriftelijke vragen werden ingediend door de heren: **V. Anciaux, A. Bourgeois, M. Coppieters, C. De Clercq, E. De Facq**, mevrouw **G. De Kegel**, de heren **P. De Kerpel, P. De Vlies, A. Diegenant, H. Goemans, W. Jorissen, W. Kuijpers**, mevrouw **N. Maes**, de heren **E. Raskin, J. Somers, F. Vandamme, R. Vandezande, M. Vanhaegendoren, B. Van Hoorick, G. Van In, L. Vansteenkiste, J. Vandemeulebroucke**.

VERBETERING

In de Handelingen nrs. 16 en 17 van de zitting 1974-1975 (17 juni 1975), blz. 548, rechterkolom, moeten de regels 18, 19, 20 en 21 worden geschrapt.